

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.
Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt
egyes számonként 2 krajcár

Az előfizetési díj az eddiginek fele:

7 frt helyett 7 korona féltre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

Váratlan vendég.

Budapest, január 2.

(j.) Furcsa vendég az, aki nem a tárt ajtón lép be, hanem besompolyog. Az ember gyanakodva fogadja, mivelhogy jó járatban aligha van, aki megkerüli a legkurtábbik utat. Pedig újév napján, a tengersíri szóróadatra vegyülve, olyan vendég költözött be a magyar közéletbe, akit szívesen fognak mindennél fogadni. S nem is fagatják majd sehol, mért nem vonult be dobbanatos önérzettel, holott libontott zászlóval és csengő muzsikaszóval is bátran jöhetett volna. Ez a vendég azért jött sompolyogva, mert nagyon ilik hozzá az a politikai óvatosság, amely ezuttal a feltűnést kerülni vágyó szerénység mezébe öltözködött.

Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint a nemzeti eszmének s talán még inkább a nemzeti energiának térhódításáról olyan teritóriumon, ahol a nemzeti fejlődésnek, sőt a fejlődés rohamos tempójának nem állhatja útját semmiféle felségjog, semmiféle közjogi alap, az osztrák centralizációnak semmiféle agyarkodása. Berzeviczy Albert kultuszminiszter ajkáról jött ez a nagyjelentőségű híradás. Még pedig nem bolmi ködös ígérlet alakjában, hanem bejelentésül egy kész törvénytervezetnek,

amely nemsokára fogja foglalkoztatni a törvényhozást. E híradás szerint a magyar állam valahára érvényesíteni kívánja nemzeti jellegét és hivatását olyan területen, amelyen ő maga az ur s amelyen a dolgába senkifia a világon bele nem szólhat.

Ez a lefolyt év a nemzet hallatlan erőfeszítésének esztendeje volt oly célból, hogy az állameszme nemzeti tartalmából belevigyen valamit a kaszárnnyába is. Ez a törekvés sikerült is valamennyire, de közvetett sikere nagyobb, mint a harc direkt eredménye. Áll pedig e közvetett siker abban, hogy felfedeztük valahára azt a területet, amelyen a nemzeti haladást külső ellenhatások ártalmas beavatkozása nélkül vihetjük előbbre. Ez a terület: a népiszkola.

A népnevelés nemzetivé tételét ígéri Berzeviczy Albert a nemzetnek újevi ajándékul. Ígéri ünnepélyes és határozott formában, mint olyasmit, aminek már legközelebb lehet megvaló ulnia. S ígéri oly módon, hogy busásan lehetünk benne kárpótlást az egyelőre elmaradt vezényszóért.

A törvényhozásn függ, hogy ezt a kárpótlást a nemzetnek minél előbb megzerezze. Most megszerezheti, mert ennek most van itt az ideje! Most, midőn a nemzet teljes-éjében van a maga munkabíró és küzdő erejében, melylyel még a császári hatalom torlaszain is keresztültörte magát és hozott olyan vívmányokat, amikről sokan álmodni sem mertek.

A közoktatási reformok kérdése mindig kényes kérdés volt. Ez óvatos, tartózkodó és félnék, keztyüs kéz sohase mert bátran hozzája nyulni, mert hát mit mondanak a felekezetek és az ezek sáncái mögött rejtelkedő nemzetiségiek? Nagy kavarodás lenne ezeknek a reformoknak a felszínre hozatalából. Hát inkább csak hadd pihenjenek, hadd lepje őket a por a bürök fiokjaiban.

Hát jó. Eddig tán lehetett a halogatást

mentetgetni. Volt más dolog. De most már nincsen sürgösebb ennél. Kedvező is az alkalom. Ki kell használni! Meg kell csinálni a reformokat minél előbb és meg is lehet csinálni, mert azok elég nem állít tilalomfát az 1867: XII. t.-c.

Nem ismerjük a miniszter álláspontjának apró részleteit; de a magunk elveivel tisztában vagyunk. Nekünk nem kell más reform, csak az, mely a nemzeti irányu nevelést hozza szárnyain. Ha ebből a hazafias szándékból összeütközés lesz a felekezettekkel: hát legyen összeütközés. Ha a császári hatalom kőfalain keresztül rést tudtunk törni és ki tudtuk menteni veszendőben volt nemzeti jogaink jelentős részét: akkor a felekezeti elfogultság és oktan elzárkózás deszkapalánkjainak is be tudjuk rugni az oldalát és a felekezetek szerint külön kis apró államocskákra szakadozott országot, melynek most még csak a neve Magyarország: lényegében és minden kis porcikájában meg tudjuk hódítani és össze tudjuk forrasztani egy egységes, egész, igazi magyar állammá. Lehet ezt a felekezettekkel egyetértőleg is. De ha nem lehet velük, hát nélkülök és ellenükre.

Elvben követelnünk kellene az összes népoktatási intézetek államosítását, de beletnyugsunk, ha az államosítás helyett, amely kulturharcot jelentene, megkapnók a népiszkola nemzetiosítést. Ami azt jelenti, hogy állampolitikai szempontokból föltétlenül megbízható felekezeti és közési iskolák államosítása elmaradhat; de ahol az iskola nem tud vagy nem akar nemzeti szellemben nevelni, ott mulhatlanul be kellene következnie az államosításnak, mert a tanügyi autonómia jogosultságának az állam létérdeke szabja meg a határát. Államosítani kell azonban feltétlenül az összes felekezeti, főképp a nem magyar tanítási nyelvű tanítóképző-intézeteket. Akárhogy. Ha másképp nem lehet: a nemzeti akarat érvé-

TÁRCA

A tanár ur.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Thury Zoltán.

A könyvesbolt karácsonyra kivirult. Az ablakaiban szétnyitott nagy képeskönyvek lapjairól vörös pipacs, apró kék neolejts, ibolyabokréta, a napraforgó nagy sárga tányérjai s kőkörösiboglár virított ki az utcára. Alatta másik könyvben rengeteg vadak, köztük egy oroszján, aki ásit s el akarja nyelni a népeket. Aztán egyéb könyvek. Egy a mesterségekről, benne a szabó, a varga, az asztalos, a lakatos s mindenikről egy-egy vers. Aztán utazások, kalandok és sok-sok tündér... Istenem, mennyi tündér, aki nagy fába vágja a fejszéjét! Rendesen arra vállalkoznak tudniillik, hogy a szegény ember kívánságait teljesítsék, s a szegény embernek annyi kívánsága van... Benn a boltban még zsinórokat is huztak egyik poletól a másikig és képeskönyveket terelgettek rájuk. A boltos még azt is kigondolta, hogy karácsonyfát állított föl a bolt közepén. Hogy azzal is melegebb legyen s a feleségével, aki a kamrában ült, naponkint hosszasan tárgyalt abban az irányban, hogy mi volna jó a Pistinek, Lacinak, Gyurkának... S az asszony szorgalmasan olvasta a meséskönyveket s gépiesen, szórakozottan szedte be a pénzeket, amiknek a summáját a segédek odakibálták a pult mögül: — egy hetven marad, kettő kilencven marad... S a pult előtt kis vörös bársonyszékében anyák telepedtek meg. Aggodalmas figyelemmel lapozták a könyvekben s egy-egy szép kicsi asszonyka kigyult arccal merült bele némelyik olyan könyv olvasásába, ami az emlé-

keit ébresztette föl. S egy kis melancholia volt a boltban ilyenformán és sok, nagy, bizalmas melegség. Az egész üzlet mintha ingyenbe ment volna, barátságból. Mellékes volt benne a pénz. Ha valaki a kis mamák közül fizetés nélkül ment volna el, tán észre se veszik.

Egyzer delféle, amikor csak egy kis barna asszonyka olvasgatott a könyvekben a pult előtt, bement a boltba Wipper tanár ur. Hosszu, vékony ember, akinek az arcára, kezére egy rászáradt a bőr, mintha megaszalák volna. Löttyögött rajta a bunda. Amikor levette a prémes sapkáját, olyan fakó haj esett szét a fején, amilyen hosszú betegség után nő az ember fején. Szakálla nem volt. A bajusza vörösös, s minden erő híján lecsüngött a szája két szélén. Körülnézett a boltban s rosszkedvűen dobta le a keztyűt a pénztár márványlapjára. Szétperesztett ujjú nagy keztyűk voltak, mintha markolni készültek volna valamit.

— Szép felfordulást csináltak.

Akkor már odament a boltos is s ahhoz beszélt tovább.

— Persze, ha előtérbe tolják ezeket a szármarságokat, nem fogja a komoly mű. Kegyed is efféle meséket olvasgat...

— A gyerekeknek kell kiválogatni valamit.

— Kegyedről azt hittem mostanáig, hogy gyakorlati asszony. Üzletasszony, aki beleilleszkedett a való életbe itt a boltban. Tudja, hogy mi az életnek a komolysága, amit nem lehet pótolni efféle szármarságokkal. Hogy például a boltbért nem fizeti ki semmiféle tündér...

— Bizony nem.

— No lássa. Különbben engem nem érdekel az efféle. Azért jöttem, hogy állítsák össze nekem a kimutatást a könyveimről. Meglesz delután?

— A boltos felelt.

— Az bizony bajos most. Annyi a dolgunk, hogy azt se tudjuk, hogy hol a fejünk.

— Élég hiba.

— Ez a hét a gyermekeké. Egész évben küzdelem, de ezen a héten győnyörűség a bolt. Tessék elhinni.

— Nekem az mindegy. Se Ezópus, se Andersen ur kedvéért nem várhatok a kimutatásra. Pénzre van szükségem. Én megirtam az én költészetanomat, hát látni akarom a hasznát. Ez a költészet, kérem, nem az, hogy az ember verseket fabrikáljon, aztán éhenhaljon mellette. Teszem fel: Petőfi, megoz, meg az. — Minden nemzet irodalmában vannak ilyen alakok. S az iránytanom hetedik kiadására nézve is tisztába kell hogy jöjjünk. Most már a realistolák számára is engedélyeztettem a könyvet, hát beláthatja, hogy azt meg kell fizetni. Nekem se ingyen tették meg ezt a szívességet. En viszont egy nagyon rossz számtanról adtam előnyös véleményt. Megtagadtam a meggyőződésemet. Ezt meg kell fizetni...

A boltos előzékenyen hajlongott.

— Persze tanár ur, persze...

A kis barna asszony, aki elő uj meg uj könyveket raktak a pultra, térdeire bocsátott egy nagy képeskönyvet s figyelni kezdett a beszélgetésre. A tanár ur tovább beszélt.

— Egy kis enciklopédia oszmója is forog a fejemben. Hogy összegyűjtöm és szakok szerint rendezem a verseket a középiskolák számára. Hát ezt majd megbeszéljük. Egyébként azt se bánom, ha most nem csináljuk meg a számadást. Hagyhadjuk újév utánra. Adjon hétszáz forintot á conto...

A boltos láthatólag megkönnyebbülve fölélegzett.

— Hát persze, most rettenetesen elfoglal bennünket a képeskönyv. Adj ki, Irma fiam, a tanár urnak hétszáz forintot s ird a terhére.

Az asszony a háta mögötti pénzszekrényből bankókat szedett ki s loolvasta a tanár ur elé, az

nyesülésének hatalmi szavával. Mert az csak nem tűrhető, hogy a magyar állam területén legyenek intézetek, melyek oly képesítő okleveleket adhatnak növendékeknek, amelyek az egész magyar állam területére érvényesek, tehát nemcsak a saját hűfelekezeti, hanem bármely községi, sőt állami iskolában való alkalmaztatásra is feljogosítók, — holott ezeknek a növendékeknek a nevelésébe a magyar államnak ugyszólván semmi beleszólása. A képesítő-vizsgájukon ott ül ugyan az állami gyámoltalan-ságnak és tehetetlenségnek egy oda kirendelt szimboluma, miniszteri kiküldött vagy tanfelügyelő, de az más egyebet a legjobb akarat, legnemesebb hazafiai felbuzdulása mellett is alig tehet, mint azt, hogy fogacsikorkatva ott ül, ül és „konstatál“ s aztán „átír az egyházi főhatósághoz, vagy jelentést tesz a nagyméltóságú minisztériumnak“. Ebből az átrogatóból és jelentésgépből azután kizalányi papiros-akta származik, de egyéb jó semmire. Mert, amint megtörtént már nem egyszer, például kedves emlékü Román Miron uralkodása idejében, ha akar, hát az egyházi főhatóság egyszerűen nem is válaszol még a miniszter át- és leirataira sem, nemhogy egy „királyi“-nak nevezett tanfelügyelőcske kifogásait figyelembe venné. Egy-egy ilyen kifogás aktaszerű letárgyalása aztán 2—3 évig is eltart, az ügy elposványosodik s azzal vége. Eredmény semmi. Ott vagyunk, ahol voltunk. Az elfogult, sokszor túlzó nemzetiségi irányban nevelt ifjú tanítónemzedék viszi az oklevélét vígan a falvak iskoláiba és nevel a hazának olyan serdülő ifjakat, aminőket csak ő akar, mert hát az állami ellenőrzés futólépésben és röptében csak arra terjeszkedhetik ki, — idő nem lévén másra, se törvényes felhatalmazás — hogy az 1879: XVIII. t.-c. értelmében tanították-e a magyar nyelvet mint kötelees tantárgyat. Aztán „konstatálja“, hogy néhol nem tanították, néhol ellenben igenis tanították, mert az oláh, tót vagy szerb gyerek kifogástalanul tudja ezt a három mondatot: „A ló rug. A kutya ugat. A tábla fekete.“ A konstatálásból aztán megint csak aktaháboru kerekedik, most már még egy közbeeső fórum: a vármegyei közigazgatás belevonásával, amely csak átír vagy felír, de parancsolóan, keményen, visszautasíthatatlanul lefelé nem írhat soba, mert az egyházi főhatóság vagy a felekezeti autonómia bástyái mögül visszalövellőznek.

Eppen ezért nem „akta szerint való letárgyalás“ kell ide, hanem közvetlen végrehajtói jog az állami ellenőrzést teljesítő hatóságok kezébe, amelyeknek különben mindjárt kevesebb dolguk lesz és könnyebben teljesíthető feladatuk, mihelyest a tanítóképzés és tanítóképesítés, vagy legalább az utóbbi, állami intézetekben vagy legeslegjobb föltétlen vétőjoggal bíró állami ellenőrzés mellett történik. Mert akkor mégis csak bizton remélhető, hogy olyan tanító nemzedék kerül apostolnak a nemzeti népvéletem templomaiba, amely a magyar államfejlődés szempontjainak minden irányban teljesen megfelelő és kielégítő.

Az állami képezdek vagy az állami ellenőrzés mellett történő képesítések semmiképp sem zárják ki azt, hogy a felekezetek, sőt a sem magyar anyanyelvűek részére az ő külön speciális viszonyaiknak is megfelelő tanítókat ne lehessen nevelni! Dehogy is nem lehetne! Egyet azonban emberi számítás szerinti biztossággal kizárnának: a titkos vagy burkolatlan hazaellenes nevelést. Ime, pl. Baján s Losoncban, az ottani állami képezdekben minden felekezeti részére képeznek és képesítenek kántorokat. Déván pedig tanítják a román nyelvet fakultative még a nem magyar ajku tanítójelölteknek is.

Hát a tanítóképzés államosításától vagy az állami képesítéstől nem kell megijedni az egyes felekezetek hazafias tényezőinek, mert abban felekezeti szempontból nincs semmi veszedelem; ellenben nagy benne a haszon és haladás a *nemzeti nevelés* szempontjából, melynek megépítéséhez és kialakulásához azok az elengedhetetlen és minimális föltételek, melyeket megcáfolhatatlanul elvek gyanánt az imént elsorolt tételekben fölláttunk.

Reméljük, óhajtuk és várjuk, hogy a Berzeviczy újví kijelentései ezen elvek diadáljanak az előhírnékben. És ebben a reményben köszöntjük az ő hiralását, mely az új év megnyitott ajtaján a nemzeties nevelés elveinek friss, úde szellőit suhantotta be a politikai élet nyomaszót, fűlledt atmoszférájába.

BELFÖLD

Szavazás előtt. A képviselőház hétfőn tartja legközelebbi ülését s ekkor minden valószínűség szerint eljut a t. Ház odáig, hogy az újonlétszám megállapításáról szóló javaslatot általánosságban megszavazhassa. Zárószóhoz ugyanis

meg újra megolvasta a pénzt s szép sorjában bearkta a tárcájába. A bolton azonban kedves akart lenni s még tartóztatta s odaszólt egy segédnek a pult mögé.

— Néhány könyvet pakkoljon össze a tanár urnak. — Aztán mosolygva a tanár urhoz fordult. — A gyermekeknek. Jól fog esni nekik egy kis figyelem. A Klein bácsi angvalkája küldi...

A tanár türelmetlenül vágott közbe:

— Ugyan kérem, ne fárassza magát. Nálunk nincs efféle butaság. Az én gyermekeim kenyeret esznek, nem mesét. Ezt én nem tűröm meg a lakásom falai között. Tündér lónak tilos a bemenet. — Az efféle könyveken elábrándozik a gyerek s kívül esik a valóságos élet határain. Pedig hát a gyermeket emberre kell nevelni. Hogyan tud megállani az életben, ha nem készül föl rá. Az efféle mesekönyvek a nevelés nadragulyái. Én nem mérgezem meg a gyermekeimet.

A kicsi asszony, aki úgy tett, mintha válogatna a könyvekben, most már tátott szájjal s lágra nyitott nagy szeméből kiáramló rémülettel hallgatta, hogy mit leszél ez az ember a méregről, amikor éppén mérget akar vásárolni. Valami nagyon édeset, amit mohón szív magába a gyerek. Hát hogy mondhatja ez az ember azt, hogy ő gyilkolja a gyermekeit, akiket olyan nagyon szeret, hogy az életét nekik adná, ha abból csak egy boldog esztendőtt biztosíthatna nekik. Hát ez az ember bolond. Vagy talán böles? Istenem, nehéz azt elbíralni — s az asszony tanácsátlanul, a könyvektől is egy kicsit elidőgenedve figyelt az emberre, hogy miket mond még.

A tanár ur szivarra gyújtott s most már az asszonykával szemben a másik székre telepedve beszélt tovább, botjával rákopogtatva egy-egy könyvre a pulton.

— Mert ez, kérem, mind cudar hazugság. Arra való ostobaság, hogy kizavarja a gyermeket a való életre való felkészülésből. Sőt mondhatnám, hogy bizonyos léha gondolkodást telepít bele a gyermek lelkébe. Mert kérem, tessék megmondani, hogy mi bölcsesség van abban, hogy a gyermekek reggeliztek s a kis egérkék se éheztek? — Hát kérem, nem gondolja meg az illető író, hogy minden porszemnyi cukor, amit az éger megeszik, közgazdasági érdekeink rovására megy? Mi csak azt az állatot tápláljuk, amely nekünk táplálékul szolgál. A sertést, a hizómárhát... Ez gyümölcsöző befektetés, hanem hogy szabad a gyermek gondolkodásában helyet foglalni olyan léhaságnak, hogy az egeret is tápláljuk? Menynyivel helyesebb volna megismertetni a kisdédeket azzal a hozzávetőleges numerussal, ami kárt a nagy áruárakban az egerék okoznak. Nem gondolja, nagysád?

Az asszonyka rábámult az emberre és bátor-talanul felelt:

— Én nem tudom...

— De én tudom, kérem. Ugy hát beszéljünk egyébről. Ez a sok vítezi történet, amiben az egyik hős jön s a kardjával gyilkos léket hasít a másik hősnek a koponyáján. Hát mi ez, kérem? Halált okozó súlyos testi sértés. Én, kérem, paragrafus van a büntető-törvénykönyvben s ezekben a köny-

már csak *Holló Lajosnak, Lendl Adolfnak és Bartha Miklósnak* van joga s hír szerint *Lendl Adolfnak* nem akar élni jogával. Az első szavazás tehát nyilván meglesz hétfőn.

Az olasz borvámklauzula. Az a hivatalos közlés, mely az olaszoknak a kereskedelmi szerződés meghosszabbításáról beszámoló, a megállapodások részletes ismertetése után a következő passzust tartalmazza:

Jogos a reményesség, hogy a szövetséges és barátságos államok a továbbfolyó tárgyalásokat úgy a borra, mint a többi kérdésre nézve jó sikerrel fogják befejezhetni. Ha ez, minden várakozás ellenére, nem volna lehetséges, akkor a jövő olasz bortermés oltalmára a mostani modus vivendi 1904. szeptember 30-ával megszűnik. A kormány az ő megbízottaital egyetértésben törvényjavaslásokat fog a kamara elé terjesztetni, melyeknek az lesz a rendeltetése, hogy az adriai tengerelhalászat önállóan fejlesztessek s a lótenyészést, a fatermelés, a fűrészyárak alapítása elősegíttessék.

A hivatalos jelentésnek ezt a passzusát fenyegetésnek kell tekinteni. Olaszország bejelenti, hogy egyelőre megnyugszik ugyan a borvámklauzula eltörlésében, de ha a végleges szerződésben kompenzációit nem kap, akkor a maga részéről készen van a szerződéses állapot felbontására is. Az így bekövetkező eshetőségre pedig már előre készül s ezért törvényjavaslatokat terjeszt a kamara elé az adriai tengerelhalászat önálló fejlesztése dolgában, ami egyenesen Magyarországnak szóli fenyegetés, továbbá a lótenyészés és a fatermelés emelésének elősegítésére, ami szintén a monárkia két államát akarja megfenyegetni. Érdekes azonban, hogy a rejtett fenyegetéseket még az olasz sajtó se viszi túlságos komolyan. A legtöbb újság úgy találja, hogy az olasz kormány e fenyegetésekkel csak a tárgyalások kedvezőtlen eredményét takargatja. A magunk részéről már csak azért sem tartunk a fenyegetésektől, mert meg vagyunk győződve, hogy a végleges szerződés, amenny esaták után is, de létre fog jönni. S ez Olaszországnak sokkal inkább érdeke, mint nekünk.

Katonai tanácskozások Bécsben. Az esztendőnkint ismétlődő katonai tanácskozások ma kezdődtek meg Bécsben. A tanácskozásokban résztvesznek *Ferenc Ferdinánd* főherceg, *Pitreich* hadügyminiszter, báró *Beck* vezérkari főnök, a csapatelügyelők és néhány fegyvernem főteljesítői. A tanácskozások több napig fognak tartani.

veken olyanok csinálják a dolgot, mintha valami emberi érnét jelentene. — Vagy a hazafiság, kérem. Hát kérem, erre is törvény van ma már. Nem a szivekbe írva, ahogy a könyvek mondják, hanem a törvénykönyvbe. Aki igaz, becsukják. Hát minek akkor vers, ha van törvény? Nem okosabb dolog lenne, mindjárt a paragrafusra hivatkozni? Nem gondolja, nagysád?

— Én nem tudom, kérem.

— De én tudom. S ezek az erkölcsnemesítő olvasmányok... Hogy a kis fiu pénzt talált az utcán s bevitte a kapitánysághoz s ezért ilyen meg olyan jutalmat kapott. Olyat kap, kérem, amilyet megír a törvény... Itt nincs, kérem, semmi tero a fantáziának. Szabályozva van az ügy. Eppen úgy, mint ahogy számszerűsít az mondani, hogy a tenger fenekén, tündérvárban lakik az elátkozott királykisasszony. Ábban a mélységben nincs élet, de ha volna is, hát hogy jutott a királykisasszony kopolyához? Ilyen átváltozásokat nem ismer a természet. Hát nem volna jobb megismertetni a gyermekekkel a tenger fenekét a maga igazában és pedig alapos mérések nyomán... Hát tessék feloln. Nem igaz?

— Én nem tudom, kérem.

— De én tudom.

Az asszonyka elkényszeredve hajtotta a fejét kövérkés vállára s megborzongott. Egyszerre mintha kihűlt volna nemesek a bolt, hanem a világ is.

Törvényesen védett
Bob-csemege

név alatt egy olyan finom gyümölcs-hasajtó jött forgalomba, mely úgy fönlöttékél, mint gyermekeknek oly „állandóan rendszeresített“ kellemes szelvényű ízű elő. A gyomrot tisztítja és erősíti. Fővárosi orvosok nagy előszeretettel rendelik azoknak, akiknél chronikus esetekben is, miután hatása biztos, fájdalomokat nem okoz és teljesen ártalmatlan. Elvezetés ize által kiszorította az összes külföldi hasajtókat. Nagyon ajánlják olyan egyéneknek, kik meg akarnak szabadulni a sokféle hasajtó állandó bevételeitől. — Egy teljes doboz ára 50 fillér. Postán csak 62 doboz megy 4 kor-ért bérmentve. Egyedül készíti **ERENYI BELA** gyógyszerész Budapest, VII., Károly-körút 5. szám. — Kapható a gyógyszerárakban.
Fővárosi: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leo, Váci-körút 17., Török József, Király-utca s Andrásy-ut. Keresztes-ut 39. szám, Fodor J., Marokkó-utca s Király-utca, Gara és Holló József-körút 74., Molnár és Moser, Koronaherceg-utca, Nardus Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szelei Lajos, Andrássy-ut 38. Nagybani fővárosi: Fodor Márton, Király-utca 41. s Váci-körút 10., Fodor J. „Sas drogeria“ Kerepesi-ut.

Pressov. Valamely katonai hatóság jóvoltából megtudtuk, hogy *Eperjest* valamely idegen nyelven — talán tótul — *Pressov*nak is hívják. Még a nyári forróság idején támadt e miatt konfliktusa azzal a katonai hatósággal Eperjes város tanácsának, amely nagyon helyesen és hazafiasan kimondotta, hogy az *Eperjes*—*Pressov* jelzésű megkereséseket nem fogadják el. Katonának ragaszkodtak ehhez a kánikulai hőbortjukhoz és egyenesen a belügyminiszterhez fordultak, aki állítólag arra utasította a várost, hogy a duplajelzésű átiratokat fogadják el. Most azután a város közgyűlése foglalkozott ezzel a dologgal és kimondotta, hogy nem hajítja végre a belügyminiszter rendelkezését, mert törvénytelen a kettős címzés, amelyet azelőtt a katonaság sem használt soha. Ezt írja ma *Az Újság*, amely tudvalegven igen bensős relációban van a miniszterelnökkel. Ez a bensős viszony némi valószínűséget ad a híreknek, amelyben még így is szeretnénk kételkedni. Bajos ugyanis elhinnünk, hogy gróf *Tisza* István, aki Koerberrel szemben olyan keményen és férfiasan védelmezte a magyar közjogot, nyílt törvénysértést vett pártfogásába a helységnek magyargarosításáról szóló törvény uralma alatt, amely a közös hagsereg hatóságait is arra bírta, hogy az azelőtt csupán németül írt helyneveket magyarul vagy legalább magyarul és németül írja. Az Eperjessel összetűzött katonai hatóság furcsa botlása is meglepő ilyen körülmények között, a belügyminiszter állítólagos rendelete pedig egyenesen lehetetlenség. Ezért elvárjuk a cáfolatot, vagy, ha csodálatunkra és sajnálatunkra ezt nem kaphatnók meg, a haladéktalan jóvátételt.

A delegációk folytatása. Az osztrák delegáció, mint Bécsből jelentik, e hónap 11-én újból megkezdte tanácskozásait s mindenképp a hadi költségvetést fogja tárgyalni. A magyar delegáció tagjai csak a hónap második felében mehetnek ismét Bécsbe, hogy a tárgyalásokat folytathassák. Addig az osztrák delegáció valószínűleg már el is készül munkájával.

Polónyi Géza a helyzetről. Az újvízi tisztelgések rendjén elhangzott beszédek közül figyelmet érdemel az a politikai nyilatkozat, melyet *Polónyi Géza* tett, mikor tegnap a Saskör tisztelgett nála. Ebben a nyilatkozatban *Polónyi* még egyszer és világosan megokolja, hogy miért kellett a függetlenségi pártnak a rendkívüli fegyverek használatáról lennie, s aztán legelő és legfőbb célnak a gazdasági önállóság kivívását jelöli meg. *Polónyi* úgy találja, hogy erre van is reményesség, mert ebben az egész ország, sőt szerinte a parlament nagy többsége is támogatja a függetlenségi párt törekvéseit. Ez a nyilatkozat, mely érdekesen egészíti ki *Kossuth Ferenc* újvízi beszédét, a Saskör küldöttségének szövegét, de az egész közvélemény figyelmébe kívánkozik.

A nagykarolyi mandátum. Félhivatalos közlés szerint a *Domahidy Elemér* főispáni kinevezésével megüresedett nagykarolyi kerület gróf *Károlyi György* lesz. A sokat emlegetett fia! a grófot december 31-én jelölték ki a kerület pártszínezet nélküli összegyűlt polgársága s gróf *Károlyi György* a jelöltséget el is fogadta. Programbeszédét holnap, vasárnap tartja. Ellenjellelje nincs a grótnak, ami a parlament teosztatásának küszöbén nem is olyan csodálatos.

KÜLFÖLD

A macedón mozgalom. A *Messenger* híre szerint az olasz kormány *Pitalugo* tábornokot fogja a macedóniai vilajetek csendőrségi parancsnokává előterjeszteni. Hogy ki lesz — az előzetes megegyezés szerint — orosz segítje, azt még nem döntötték végleg el. De egy *Konstantinápolyból* ma érkezett távirat szerint, magas rangja mellett is *Soszták* tábornokot fogják erre az állásra kinevezni, minthogy krétai működésével bebizonyította, hogy az új minőségben ráváró feladat megoldására rendkívül alkalmas. Ami a szultán reformterveit illeti, ezek részleteinek megállapítására a külügyminiszter tegnap újra érkezett az entente-hatalmak nagyköveteivel.

A francia kultúrharó. Az *angersi* püspök a 9. hadtest parancsnokához levelet intézett, melyben egyháza nevében sajnálkozását fejezi ki, amiért a tábornok az összes tiszteknek és katonáknak megtöltötte a katolikus egyesületek látogatását. A püspök továbbá a szabadság megsértése miatt panaszkodik leveleiben. Szerinte nemcsak kötelessége, de joga is, hogy alkal-

mat adjon a katonának vallási gyakorlatait teljesítésére és így vasár- és ünnepnapokon külön misét fog mondatni.

Háború küszöbén.

Budapest, január 2.

Még azoknak is rendkívül gyanusnak tetszettek a tegnap érkezett és egymásnak ellentmondó táviratok, akik eddig még voltak győződve, hogy az Oroszország és Japán között felmerült ellentétök el fognak simulni. Ma már a pesszimisták felfogás kerekedett felül. A mai konstelláció szerint a háború elkerülhetlen. Ugy látszik, hogy azok az érdekek, melyek Japán és Oroszországot egymással szembeállították, sokkal fontosabbak, mintsem hogy diplomáciai uton lehetne őket mindkét fél megegyezésére kielégíteni. Oroszországnak további ázsiai pozíciójának megerősítésére okvetlenül szüksége van a kínai birodalom északi részére s mindenáron biztosítani akarja betolyását Koreában is. Mindez azonban Japán terjeszkedésének tökéletes megbonthatását jelentené. A két fél csak kölcsönös lemondásokkal lehetne biztosítani. De ezt is csak rövid időre. Ezt jól tudják a japánok és minthogy most főleg, különösen a tengeren, az ő pozíciójuk erősebb, minél hamarabb meg szeretnék kezdeni a nagy leszámolást. Ez a magyarázata annak, hogy a háborús hírek tulajdonyom nagy része Japánból érkezik, míg a még készületlen oroszok a legutóbbi napokig meg-megpengették a békehurukat. De ma olyan hír jött *Tokióból*, mely ezeket valószínűleg végleg el fogja hallgattatni. E hír szerint a japáni kormány állami kezelésbe vette a *Fuzan*-vasutat s a japáni kézben lévő összes vasúti vonalakat. A részvénytársasági vasutak igazgatóit állásuktól fölfüggesztették, s helyettük a japáni kormány intézi a vasutak ügyeit. Vagyis a japánok megkezdették a mozgósítást. Keletázsiai politikai egét tehát nemcsak hogy elborították a fekete felhők, hanem már villámok is cikáznak ki belőlük. És hogy ezek a villámok a közeli vihar kitérését jelentik, az kiténik a keletázsiai bonyodalomra vonatkozó többi táviratból is. Nagyon lehetséges, hogy már a legközelebbi napokban megkezdődik az a háború, melynek jelentőségét keveset jegyez föl a történelem és melynek nyomán olyan nemzetközi bonyodalom támadhatna, melyeknek következményei nem is sejtethők előre.

London, január 2.

A *Daily Graphic* írja: Legbeavatottabb körökben azt hiszik, hogy az orosz kormány olyan elhatározásra jutott, amelynek a japán kormányval való közlése okvetlenül kell hogy sietesse az ellenségeskedés kitérését. Anglia és Franciaország azonban minden erejükkel igyekeznek egyengötni a békes megegyezés útját. A *Daily Telegraph* írja: Még diplomáciai körökben is, amelyek eddig vérmes reményeket tápláltak a kelet-ázsiai nehézségek békés megoldását illetően, tegnap megengedték, hogy majdnem elkerülhetetlen a szakadás Oroszország és Japán között.

London, január 2.

A *Daily Telegraph* értesülése szerint a japáni kormány az egész hajórajt hadállapotba helyezte, mert az orosz kormány *Vladivosztk* és *Port-Arthur* előtt flotta-tüntetésre készül. A *Daily Telegraph* arról is értesül, hogy az orosz hadügyi kormány Kelet-Ázsiában nincs elkészülve a szárazföldi hadjáratra; szállító eszközei a vasúton kívül nincsenek s nem is tudná csapatait élelmezni, ha a hadműveletek színhelye negyven-ötven kilométernyire lenne a vasúti vonaltól.

Páris, január 2.

A *Newyork Herald* párisi kiadása beszélgetést közöl, amelyet a lap pétérvári tudósítója folytatott egy orosz tábornokkal. A tábornok a Japánvaló háborút elkerülhetetlennek mondja.

London, január 2.

A *Daily Mail* jelenti *Maltából*: Tegnap este öt torpedónaszád, melyek javítás végett voltak ott a napokban, hirtelen azt az utasítást kapta, hogy azonnal induljanak tengerre.

Portsmouth, január 2.

A *King Alfred* nevű új vértés cirkálóhajó azzal az utasítással indult *Khinába*, hogy ha utközben venné a hadüzenés híret, nagy sebességgel tegye meg hátralevő kelet-ázsiai útját.

Pétérvár, január 2.

A ma kiadott cári rendelet arról intézkedik, hogy *Alexejev* helytartót külön zászló illeti meg.

A zászló fehér alapon a kék Szent András-keresztet viseli, ennek közepén a fekete sas látható. A zászlót tizenkétlövéses tisztelgés illeti meg.

New-York, január 2.

Tokiói távirat szerint az a híresztelés terjedt el, hogy a japán hajóhadnak és *Kamimura Lehana* admirális indulásának célja *Masumapho elfoglalása*. Jól értesült körök [kétségbevonják] az ily lépés tételét, ha csak Oroszországot meg nem akarják előzni az esetre, ha ez ország is hasonlóan akarva eljárni vagy ha az orosz-japán tárgyalások nem jó eredményre vezetnének.

Köln, január 2.

Londonból táviratozzák a *Kölnische Zeitung*nak: Az a körülmény, hogy Japánból egyáltalán semmitéle hír sem érkezik, megerősíti azt a feltevést, hogy Japán tényleg megkezdte a csapatzállítást Koreában, mint azt tegnapelőtt a *Daily Telegraph* harctéri tudósítója jelentette. A kereskedők körében, amely eddigéle a háború lehetőségének pusztá emlegetésére is rendkívül izgatott volt, nyomott a hangulat. A háború ellen való biztosítási díjak folyton emelkednek. A tengerészeti hivatal a legnagyobb csöndben, de lázasan készülődik.

A japán-orosz háború kitérésének küszöbén mind aktuálisabbá lesz a kérdés, hogy melyik fél kerül ki belőle győztesnek. Határozottan megelenni erre a kérdésre lehetetlen, de azok számára, akik szeretnek az adatokból következtetni, a következőkben ismertetjük a két egymással szemben álló nagybatalom hadierőjét: Oroszországnak mintegy 90 hajója van a távoli Keleten, ezek közül ötvenet *Port-Arthur* és *Doiny* körül gyűjtött össze. Japán ellenben 150 hajó fölött rendelkezik és ezek *Szaszobó* és *Szimonozeki*, vagyis a négy nagy sziget legdélibb-jének kikötőjében állanak indulásra készen. Az orosz-keletázsiai hadsereg 75.000 gyalogból, 6000 lovasból, 200 táborig ágyúból és 7000 embert számláló műszaki csapatokból áll. Ezzel szemben a japánok 14 nap alatt 80.000 katonát tudnak Korea szigetére szállítani és további szállítással 500.000 katonát tud a külföltre japán szigeteken elhelyezni. Noha az egész orosz hadsereg hatszor olyan nagy, mint a mikádóé, ezt a keletázsiai hadjáratban egyáltalában nem érvényesítheti. Még az 60.000 emberből álló nyugat-szibériai tartalékos csapatok is csak nyolc hét alatt érkezhetnének a háború színhelyére.

HIREK

Álmok.

Édesatyja végre teljesítette kívánságát és elvitte egy zártkörű társaság táncmultságára. Hogy dobogott a szíve, mikor belépett a fényes terembe. Elsápadva állt meg egy pillanatra a küszöbön és nedves szemekkel nézett maga elé. A ragyogó csillárookra és a fekete frakkokra, a hullámzó ruhákra és a villogó drágakövekre. Azután elpirult. Mert érezte, hogy feléje irányulnak a tekintetek és kíváncsian siklanak végig kigyult arcán és hófehér ruháján. Mikor először táncolta körül a díszes termet, néhányszor behunyta szemét és álmódott. Ugy érezte, hogy száll, száll és roppant fényességű helyen ereszkedik halkan alá. Nem volt határozott képze a helyről. Csak azt érezte, hogy roppant nagy és sokkal ragyogóbb annál, ahol most van. És a csillárok nemcsak fekete frakkokra szórják sugaraikat, hanem csillogó, színes egyenruhákra, büszke katonák feszülő dolmányára is. És a déleg daliák mind-mind köréje sereglenek és lesik egy tekintetét, ajkának egyetlen mosolygását. A kiráyleány tekintetét, a kiráyleány mosolygását.

Ah, ha 5 egyszer kiráyleány lehetne! Ebben a pillanatban összerenzen a fehér ruhás leányka, kinyitja lehuny szemét és már nem telik öröme a fényben, nem a fekete frakkos urakban. Pedig mind feléje néznek, mind lesik egyetlen tekintetét, ajkának egyetlen elbűvölő mosolygását... de a déleg daliák hiányoznak... mert ő nem kiráyleány, nem mindenképp körülrajongott kiráyleány.

PfANHAUSER-féle

Perfect-separatorok.
Perfect-tejgazdasági
Berendezések és eszközök.

PfANHAUSER ANTAL
BUDAPEST, V. ker., Báthory-utca 9. szám.

Aztán az lett. A száműzött, egyszerű leányból igazi királyleány. És atyja, I. Péter, a szerbeknek királya a minap újra elvitte egy fényes terembe, a híres Kolaratz-terembe. Mikor kinyílt az ajtó, egy pillanatra elsápadva állt meg a küszöbön és nedves szemekkel nézett maga elé. A ragyogó csillárookra és a fekete frakkokra, a hullámozó ruhákra és a villogó drágakövekre. Aztán elrúgult. És megindult büvösen mosolyogva... és várt. Várt, várt... És nem jött senki, semmi. Karja zsiabdogni kezdett, mert nehéz volt a virágosokor, melyet kezében tartott. Nehéz, nehéz... és nem akadt, ki átvegye tőle, nem akadt, aki feléje nyújtsa segítő kezét. A csokor virágaiból nehéz illat áradt ki és a gyöngye királyleány úgy érezte, hogy szédül, hogy szeme elé valami szürke köd ereszkedik. És azon keresztül nézett, nézett. Kereste a délcég daliákat, kiknek feszülő dolmányára ragyogó fényt szór a csillár és kik lesik egyetlen tekintetét, lesik ajkának egyetlen mosolygását. Nem voltak sehol. Nem jött egy sem. Nem jött senki és egész este elhagyta, szinte észrevétlenül járt-kelt azzal a másik szomorú emberrel, I. Péterrel, a szerbeknek koronás királyával. És amint egy füstös, rosszul világított melétkeremben léültek a piszkos, rozoga asztalhoz, melyet nem terített meg számukra senki, a sápadt leány egyszerre csak lehunyta szemét és úgy érezte, hogy száll, száll és egy barátságos teremben ereszkedik le halkan. Aztán elpirosul, mert a frakkos urak mind köréje seregenek és lesik egy tekintetét, ajkának egyetlen mosolygását.

A királyleány boldogan mosolyog, aztán atyja vállára hajta fejét és halkan, halkan, alig hallhatóan sugja: óh ha én még egyszer a száműzött, egyszerű leányka lehetnék!

E. A.

Budapest, január 2.

— BUDAPESTI NAPLO. December 31-ikén új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Az udvar Budapestben. A király, mint fölhivatalosan jelentik. 23-án Budapestre érkezik s ezuttal hosszabb időt szándékozik magyar székvárosában tölteni. Január folyamán az osztrák fővárosban két udvari bál lesz s ezenfelül a király két ebédet ad a delegátusok tiszteletére. A király budapesti tartózkodása alatt pedig a budavári palotában lesz udvari bál s ezenfelül több udvari ebéd.

— Kohl Medárd Rómában. Kohl Medárd püspököt, aki a múlt hónapban Rómába utazott hogy Vaszary hercegprímás újvívi üdvözlését tolmácsolja a pápának, december 27-én fogadta X. Pius s hosszasan elbeszélgetett vele. Kohl püspök beszámolt a magyar katolikus egyház dolgaiáról s referációját a pápa nagy figyelemmel hallgatta. A hercegprímás üdvözlését kegyesen fogadta a pápa s viszontüdvözlését küldte a hercegprímásnak és a magyaroknak.

— A Petőfi társaság lakomája. A Petőfi-társaság évi nagygyűlése után, január 6-án déli egy óraker disztrakoma lesz az István-lóherceg szállóban.

— Athlétyezések a rendőrségen. Rudnay Béla főkapitány Ásis Árpád hivatalosított áthelyezése VIII. kerületi kapitányság ikatónhivatalába. Viszont a VIII kerületi kapitányságtól Jakovecz Lajos segédtisztet a bűnügyi osztályhoz osztotta be.

— Templomépítés. Rákossligeten bizottság alakult egy római katolikus templom építésének előkészítésére. A bizottság most fölhívást ad közre melyben a templom-alap gyarapítása érdekében adakozásra szólítja a közönséget. Az adományokat a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank terézvárosi osztálya fogadja el. A gyűjtővevők a rákossligeti templomépítő-bizottsághoz küldendők.

— A B. u. é. k. Megint fordult egy esztendőnyit az idő, megjött tegnap az újév napja s boldog-boldogtalan megint csak azt kívánta egymásnak: „Boldog újévet kívánok!” Hát az még csak hagyján, ha az ember csak úgy kurtán, élőszóval intézi el ezt a dolgot, amikor elébe kerül valamelyik igaz felebarátjának. Annak is van még valamelyes értelme, hogy egyes magán- és közéleti intézmények, a politikai világ kebelében üdvözlések esnek meg, amelyek arra jók, hogy amaz intézmények menetében ünnepies deklarációkra, tanúságokra és munkaprogramok nyomtatékos kifejtésére adnak alkalmat. De a B. u. é. k. mint olyan, amely a filléres bélyegek szárnyán röpköd szerzetesjéjli konvencionálisan, nagy nyugere van a leg több embernek, annak is, aki küldi, annak is, akinek felelői kell rá, — hát ez a B. u. é. k. veszedelmesen lejárja magát. Mert már végreppen a gépies divat felültelessége ordít ki belőle. Kellemes nap kellene hogy legyen az új év, s megrontja az a gond jó-e öre, kiket küldjünk üdvözlő-kártyát, kinek ne? Kit veszünk fel a listromunkba, kit feledünk ki belőle. És mikor mindezeket utalva nyuk és megírjuk és fölblyegezzük a tíz—husz s száz—ezer levélkét (melleleg szólva, ez a mulatság jó kis pénzünkbe is kerül, amelyen milyen szép egyéb szórakozást szerezhetünk magunknak), akkor jön még özönével a B. u. é. k. olyanoktól is szép számban, akikől nem is várunk, nem is reméltük, és ezekre megint illik válaszolni, a figyelmet megköszönni és viszonzni. Ez ember dühös lesz. Usse k-e azt a B. u. é. k.-ot, boldog volt, aki kitalálta! Hanem aki így feljajdul keservében, a legtöbbje nem is sejtí, mi-eoda nagy hírességet korhol. Nem tudja, hogy senki más, mint a nagy Julius Caesar az, aki az újévi szerencsekívánást megalapította. Amikor ugyanis mege-inálta a maga kalendáriumát s az új időszámítás szabályozása és bevezetése végett az *annus confusionis* (a zavár esztendeje) november és december hava közé két hónapot betoldott, négyszáznegyvenöt naposra növesztette meg azt a nevezetes évet, akkor született meg az újévi gratuláció. Julius Caesar tisztelte meg az elsőszülöttel, Pompejusz, ezt is irván neki többek között:

— Most ta áltam fel az új esztendőt és ezennel szerencsét kívánok neked hozzá.
Amire Pompejus egészen kurtán csak ezt felelte:

— Nincs rá okod!

Jövöbe látó jósejleke szualta-e ezt a szót a nevezetes Pompejusnak, vagy éppen csak pillanatnyi epésség, egyre megy. Eleg az hozzá, hogy a „Boldog új évet kívánok!” bölésjénél ott volt már a lesújtó kritika is. Manapság körülbelül mindnyájan tisztában vagyunk, hogy a B. u. é. k. fölösleges. Nincs sok értelme, hogy éppen az új év első napjára kívánjunk egymásnak minden jót, mikor megethették ezt mások is, s akkor sem okvetlenül szükséges, hogy szóval, vagy írásban fejezzük ki. Barátainkra ugy is szeretettel gondolunk mindenkor, s abban is biztosak vagyunk, hogy azok sinesenek velünk máskülönben. Az egész B. u. é. k. ügyet minden ember ugy intézhetné el a legegyszerűbben (s legalább a szegény postások se menének tönkre az újévi levélkék tömkelegében, hogy az újév első napjának reggelén ezt az áhíttatos fonászt küldené az égbé, csak ugy magában, a szívéből:

— Uram, istenem, adj jó esztendőt minden igaz embernek!

Es ezzel rendben volnánk. Ez szép és okos volna, s volna annyi eredménye is, mint a kis karton lapoknak az Ur számolyánál. A kis kartonlapok legalább maradnának meg azoknak feyverül, akik, mikor a B. u. é. k.-ot nyujtják át, az a hátsó gondolatuk, hogy az új év nekik hozzon boldogságot csengő koronákban, vagy még szebb értékekben az üdvözléssel megtisztelt személyiségek részéről.

— Kohn érsék ügye. Megleppő egyetértéssel folyik tovább a hajtsa a csehek és németek részéről dr. Kohn olműzi érsék ellen. A vádak egész seregét zudították fejére, amelyek felett még folyik a vizsgálat a Vatikánban. A gyónás szentességének megsértésére vonatkozó vád dolgában Gotti bíboros, egváb vádakra nézve Vannutelli és Ferrata bíborosok folytatják a vizsgálatot. Olmütözöl ma azt táviratozzák, hogy az osztrák kormány a Vatikánhoz küldött jelentései nagyon kedvezőtlenek az érsékre. Ugyvátszik, Koeber azt reméli, hogy Kohn érsék feloldásával lecsillapíthatja a marakodó csehek és németeket.

— A póttartalékosok bevonulása. A póttartalékosok bevonására vonatkozó megkeresések az egyes hadi-regrészió parancsoktól már mind beértek a katonai ügyosztályhoz, amely már nagy részét kézbesítette is. A póttartalékosok hétfőn, január 4-én kötelesek ezredkeikhez bevonni.

— Szanatórium a tengeren. Egy idő óta a legkomolvaiban foglalkoznak már azzal a tervvel, hogy többeteket számára hajószanatóriumokat rendeznek be. Szakértők erre a célra kiütönsen ajánlják a Fekete- vagy Földközi-tengert a téli szezonra Genuává mint kiinduló ponttal, ahonnan hat-nyolchetes turákban tengeri utra lehetne menni a betegekkel. Nyáron a norvég partvidéket ajánlják. Ajánlják a Kanári-szigeteket is, amelyeknek a klímája ideális a szanatóriumhajók utasai számára. Egy sereg röpírat foglalkozik már ezzel a kérdéssel és a Kanári-szigetekre vonatkozólag a szakvélemények szerint akár hónapokra is a legpontosabban meg lehet állapítani az időjárást. Csak hogy az a baja például a kanári-szigeti szanatórium-hajónak, hogy sokfelől oda hosszú tengeri utazással ér el, amire kevés időbeteg válaikozhatik. Es tekintetbe jön különösen a tengeri-betegség, amelyről egybéként ujabban igen érdekes megfigyeléseket tettek a kurtató orvosok. E szerint a tengeri betegséget a vérnyomás változásaira vezetik vissza. Méréseket végeztek például az ujjon a mozgóhajón s arra az eredményre jutottak, hogy a hajó emelkedésével a nyomás csökken, a hajó süllyedésével az ujjak megdagadnak s ezek a mérések ujjabb változásnak vannak kitéve, a szerint, hogy milyen állást foglalunk el a hajón, a megvizsgálandó testrészt milyen helyzetben van a hajó fordulót tengelyéhez. S mindezekből megint csak az következik, hogy a csöndesvízi tengeren lehet legkevésbé megkapni a tengeri betegséget, ha már az orvos tudósok megállapodnak abban, hogy a vérnyomás változása a szerbekben tulajdonképpen előidézője a tengeri betegségeknek.

— A bileki ítélet. Még nincs meg, pedig már annyi idő óta húzódik a szegény napuszárlalált szenedett magyar bakák dolában a vizsgálát és haddbírói tanácskozás, hogy akárhányszor pontot lehetett volna már tenni a szerencsétlen eset végére, azzal az ítélettel, amely a mulasztásban és szivtelenségben vétkes katonai tényszöket sújtja. De hát még mindig nincs ítélet. Bésből jelentik, hogy a szerajevói haditörvényszék, mely azert ült össze, hogy a bileki katasztrófa előidézésén vétkes tisztek felett ítéljen, az ítélehozattal elhalasztotta és ujjabb vizsgálátot rendelt el, hogy a tényállást teljesen felderítse.

— A tanítók fizetésrendezése. A Tanítók Országos Bizottságának igazgató-tanácsa ma Somlyay József elnöklésével ülést tartott, amelyen a tanítók fizetésrendezését és nyugdíjügyét tárgyalták.

Az elnök megnvító beszéde után előterjesztette Hajós Mihály titkár a fizetésszabályozás érdekében szükséges akció tervét. Kimondotta a gvtűlés, hogy megmarad eddigi álláspontja mellett: most historice ogalaja össze a fizetésrendezé és körül eddig történetek és memorandumon ajánlja mindezt a kuzusvizsternek, valamint a kormány és a képviselőház elnökének figyelmébe. Később, amikor a kormány tervei nyilvánosságra kerülnek, nagyobb arányu mozalmat is fog indítani a bizottság a vármegyei és községi hatóságok körében, a tanítóság kívánásait mellett. A tanítói nyugdíjtörvény dolgában megnyugvással fogadták a miniszter legujabb kijelentését arról, hogy a pénzügyminiszterrel ujjá tárgyal; elhatározták, hogy az elnökség továbbra is figyelemmel kísére az ügyet. Amennyiben az alap matematikai kedvezőtlen mérlege a legnagyobb akadály, megkéri a minisztert, hogy a megfelelő adatokat szolgáltatssa ki, külön számítások megejtése céljából. Az indítványok során elfogadták Sziklas Adof bizottsági tagnak azt az indítványt, hogy tekintettel arra a tanterviavaslatra, amely a magyar nyelvnek a nemzetiségi iskolákban való hathatósabb oktatása céljából készül, foglalkozzék az országos bizottság is e törvényjavaslat előkészítésével, hogy aztán a nyári egyzetemes gyűlés érdemes tanácsokat adhasson az iskolai kormányzatnak. Szóltattak még az egyzetemes gyűlés anyagi forrásairól és ezzel a gyűlés véget ért.

— Jótökonyeólu matiné. Holnap, vasárnap tartják meg azt a jótökonyeólu matinéet, amelyet a kereskedelmi alkalmazottak szakegylete rendez állásnküli tagjai javára. A matiné műsorát így állította össze a rendezőség:

1. Prolog, szavalja Balassa Jenő, írta: Csizmadia Sándor. 2. Dalok éneklí Küry Klára. 3. A kis kadét. Vers, szavalja Varsányi Irén, írta: Farkas Imre. 4. Fuchs Emil zongorán előadja Chován Kálmán magyar hangulatképet. 5. Raskó Géza énekel a Casanová-ból. 6. Braun Ruben gondoknál kurodalokat ad elő a vakok zenekarának kíséretével. 7. Band Irén énekel. 8. Kovács Mihály és Ferenczy Károly előadják Faragó Jenő Cake-walk című páros jelenetét. Az ének-számokat itjabb Ábrányi Emil és Revere Gyula kísérik. A hangverseny a Vigadó nagytermében lesz pontban 11 óraker.

— A karácsonyi szűnet vége. A főváros állami és községi iskoláiban ma véget ért a karácsonyi szűnet és hétfőn, január 4-én az összes tanítézetekben megkezdődnek a rendes előadások.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ POR
földművelés nélküli házi- és gazdasági munkákhoz, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ
legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csúsz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A kúrákban ólommal zárt (plombirt) üvegokban 1 korona 90 filléret kapható. MOLL készítmény kérendő.

— Bonaparte Matid hercegnő meghalt. Párisból táviratozzák, hogy Bonaparte Matid hercegnő, a Bonaparte-osalád legidősebb tagja ma délután meghalt. A nyolcvannegy esztendő december másodikán, amikor már gyöngékedett, székét az ablakhoz tolatta s kitekintve az ablakon, gyönyörködött a pompás téli napfényben.

— Igazi anasztirizti napfény — mondotta.

Állapota ezután némileg javult, de néhány nap óta ismét válságosra fordult és ma délután csendesen elhunyt.

— Sándor szerb király utolsó éjszakája. Hiteles történetek kaptak a szerb trónváltásnak, mely a történelem legborzalmasabb lapjai közé tartozik Küönösen érdekesek a borzalmak éjszakának előzményei. Markovics Cincár tábornok miniszterelnök néhány nappal a rémes éjszaka előtt megjelent a királynál és sürgősen azt a tanácsot adta neki, hogy váljon el a királynőtől.

— Ez az egyetlen kivézető ut felség, a mostani nehéz helyzetéből. Fontolja meg a dolgot. Csakis ez alatt a feltétel alatt bocsáthatom továbbra is szolgálataimat rendelkezésére. Tervem készen van. A királyné Franzensbadba megy, ahová különben is készül és nem tér vissza többé Szerbiába.

— Elvesztette ön az esztét, tábornok? — volt a király felelete.

Ennyit mondott el a miniszterelnök legközelebbi meghittjeinek a királynival való beszélgetéséből. melynek egy külföldi követ kihallgatása volt véget.

Janus 10-én, a borzalmak éjszaka estében tíz órakor a konakba hívták a tábornokot. A király és a királyné még az asztalnál ültek és Naumovics szárnysegéd valami vidám történetet mesélt el. A társaság rövid ideig még együtt volt, aztán a miniszterelnök és a belügyminiszter maradt a királynál.

— Holnap, uraim, van a fordulója Milos herceg meggyilkolásának, — kezdte a király. Figyelmessé akartam önöket tenni rá, hogy a rekvizitum résztveszek, tehát helyén volna, hogy megtegyék a szükséges óvintézkedéseket. Ezt különösen neked kötöm a lelkedre Veijo. (Veijo Tudorovics a borzalmak éjszaka véletlenségből életben maradt akkori belügyminiszter.)

Ezekelő a szavaknál a király ismeretes gyanakvó pillantását árveitette a miniszterelnökre. Gyauja volt rá. A tábornok, aki ezt a pillantást észrevette, elmenőben ezeket a szavakat sugta oda a királynak:

— Felség, lábam nem fogja többé küszöbét állépní!

Három órára rá a királyi pár Markovics Cincár miniszterelnökkel együtt meg volt gyilkolva.

— Amerikai koszorú a szegedi Kossuthszoborra. Szegedről táviratozzák, hogy az amerikai magyar munkások Pennsylvaniából *Polezner* képviselőhöz koszorút küldöttek, hogy azt a Kossuthszoborra helyezze. A koszorú e hó 10-én helyezik a szoborra.

— Egy óriási csatorna terve. A Balti-tengert a Földközi-tengerrel már régóta akarja az orosz kormány egy óriási csatornabázattal összekötni. Legutóbb több tervezet dolgoztak ki orosz mérnökök. Ezek között a legnagyobb eredményel a Berezina-féle tervezet kecsegtetett és a hivatalos szakkörök erőlyesen pártolták is. Egy angol szaklap jelentése szerint azonban egy újabban készült tervezet háttérbe szorítja a Berezina-féle. Egy nagy amerikai szindikátus ajánkozott az orosz kormánynak arra, hogy a két tenger között direkt csatornát készíts. A csatorna 315 méter rubelbe kerülne, holott az orosz mérnökök propeziójának megvalósítása sokkal költségesebb. Az amerikai szindikátus tervének részleteit titokban tartják, de annyit bizonyos, hogy a csatorna szélessége és mélysége nagy hajók közlekedését tenné lehetővé a Balti- és a Földközi tengeren és ennyiben gazdasági értéke mellett fontos stratégiai jelentősége is van. Hír szerint az orosz kormány legközelebb tárgyalásba bocsátkozik a csatorna ügyében az amerikai szindikátussal.

— Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete e hónap 31-én délután 4 órakor tartja rendezési közgyűlést a vármegyeház tanácstermében.

— Agyonüthette az apját. Nagy ribillió támadt az éjjel a Kis-Fuvaros-utca 19. számú házában. *Kiéndr* János napszamos dulakodott mostohafiával, a huszonéves *Szuchy* Istvánnal, aki szintén napszamosban keresi kenyerét. *Szuchy* eközben annyira elitotta dühbe, hogy lejsztét ragadott és agyonüthette mostohaapját. *Szuchyt* az keserítette el, hogy mostohaapja rosszulbánt édesanyjával.

— Az „Internationale“ komponistája. Franciaországban sem forradalmi dal már régóta a *Marsellaise*, hanem inkább csak himnusz a polgári köztársaságnak, sőt újabban demokratikus és zsmokellenes szövege ellenére valóságos a klerikalikus harciadala lett, akik a szerzetesek és apácák entávolításának jeleneteivel éneklék. A szocialistákus eszmák terjedésével azonban Franciaországban mindnagyobb jelentőséghez jut az *Internationale* és elvonja *Rouget de l'Isle* történelmi himnuszát. A francia munkásdalt két munkás csinálta. *Pottier*, a nagy tehetségű proletárpóéta költőte. aki néhány évvel ezelőt a legnagyobb nyomorúságban halt meg s a komponista, *Pierre de Geyster* is egyszerű munkás. *Louis Lœuet* most érdekes részleteket közli a *Petit Republicain* Geyster életéből. 1843-ban született *Gent*-ben, mint egy gyármunkásnak a fia. Apja harmadfél frankot keresett naponként s nyolc gyermeket kellett eltartania. Nyolc éves korában egy lilie szövőgyárba került, ahol kilencórás munkával csak tíz centime-t, később egy frankot keresett. Népiskolába nem járt, de esténként, pihenő órában mohó tudásvágyval mivelte ki magát. Tizenhat éves korában szép hangja révén bejutott a konzervatórium esti tanfolyamába, ahol napi munkája után énekelni tanult. Azonkívül több fuvó- és és vonós-hangszere is tanult sőt meglehetősen rajzoló talentuma is volt, amelynek birtokában a fagarásra csapott át. A katonai szegálattól megszabadulva, nagy hévvel vetette bele magát a szocialista agitációba. Különösen szakszervezeti mozgalmakban vett részt buzgón és a népdal ápolását is bangoztatta. 1888-ban a mostani lilie polgármester, *Dolory* egy kötet *Pottier*-verset közöszözt neki, s felszóította, hogy zenésítse meg az egyik költeményt. Geyster az *Internationale*-t választotta. Legelőször az úságrusok ünnepegén még abban az évben énekelte el a dalt. Hatása rendkívüli volt. Lilleben csakhamar a munkások kedves dala lett, de a vállalkozók a fekete listára írták érte a komponistát. Öt évig egyszerű asztalosmunkákkal tartotta fenn magát kitűzöve, s ezenközben csakhamar a francia és belga szocialisták párt-dala lett az *Internationale*. Anyagi haszna nem volt belőle Geysternek, de nem is akarta, hogy legyen. Éppen azért nem is fordult az írők- és zeneszerzők egyesületéhez, hogy művét a szerzői jog oltalmától távolítsa. 1902-ben *Saint Denis*-be ment, ahol megint mint asztalos munkálkodott. 1903-ban az a szerencsétlenség érte hogy egy lőrész mélyen belevégt a kezébe. Azóta két újat nem használhatja. Most nyomorúsággal küzd és feleségével és gyermekével elvtársai támogatására szorul.

— A laicki nyha. A civilizáció, vagy a kicsinyes fontoskodás diadala-e, de az bizonyos, hogy a laickonyhának halálát kell regisztrálnunk. A kereskedelmi minisztérium szigorú rendeletben a kifözések csoportjába degradálja ezt a kedves vásári ismerősünket. A föld ezért tovább fog ezután is forogni, s az is valószínű, hogy gyászlobogók sem lengnek majd a házakon, de tagadhatatlan, hogy sok sajnálkozással töröljük ki tudatunkból a laickonyha kedves fogalmát. Értjük ugyan hogy ilyen boldog gazdag országban olyan jól rendben van már minden nagy dolog, hogy immár az ilyen apróságokra kerül a sor, de mi, részünkről szívebben vetjük volna, ha előbb a hortobágyi gémeskutakat rendszabályozza meg az országboldogító gépezet. Miért rögön a laickonyha szellős, ponyvafalaira csoportot a rendezet? A nomád élet utolsó maradátkának emléket avval a melegséggel raktározuk etnografiai relikviáink közé, amely mindenkor megilleti a martírokat.

— Jövendő. *Bródy* Sándor kitűnő revüje e héten is gazdag tartalommal jelent meg. A Jövendő mai száma a következő cikkeket tartalmazza:

Uj Széchenyi. — Szilágyi Dezső öröke. — Ambrus Zoltán: Gólhát. — Bródy Sándor: A király fia. — Erdős Renée: Kleopatra — Hermann Ottó: Az én édes anyám. — Rudyard Kipling: Beszélgetés egy benszülöttel. — Guy de Maupassant: Hatalos szerelem. — Kazár Emil: Budapest a hidjairól néve. — S ász Zoltán: Az örök nő eszmény. — Tolsto: Leo: Háború és béke. — Lapokról. — Irókról. — Természettudomány. — A soványitókurák bírálata. — A meteorok száma.

— Véres verekedés. Az éjszaka az Illés- és Dugonics-utak sarkán egy napszamosokból álló részeg társaság összeverekedett. Verekedésükben *Havrescsak* Andras napszamos egy öszeszuszárkát, hogy haidokolva viték a Rókus-kőrnázba. A rendőrség a veszekedők köül *Gurka* János, *Gurka* Simon, *Moldauer* Hermann és *Stögel* János napszamosokat leartóztatta.

— A katasztrófa után. Rettenő nagy színházi város ez a Chicagó! Aki nem hiszi, olvassa el azt a néhány soros táviratot, amelyik tegnapi kelettel ma hozzánk érkezett. Semmi egyebet nem mond, csak ezt:

Chicago, január 1.

A polgármester elrende te tizenkilenc színház bezárását, amelyeknek építése nem feiel meg a színházlátogatók biztonságát célzó óvintézkedéseknek.

Hát nem óriási színházi város az, ahol csak olyan muzsabajék is tizenkilenc akad így hirtelenben, amelyet be kell en csukni, mert egy kicsit nem biztos benne a tisztelt szórakozó közönség testi épsége, el tel Pedig hát nyilvánvalóan olyan színház is található Chicagóban, amely megfelel, a színházlátogatók biztonságát célzó óvintézkedéseknek. Hanem az mégis csak sajtóságság, hogy tegnap még nem csukdosták így be a chicagói színházakat, ma meg már tizenkilenc is alkalmas arra, hogy a közönséget beléjük ne eresztsék s boldogtalan direktoraikat egy kicsit megugrassák. Különös, hogy a chicagói polgármesternek tegnap még hályog volt a szemén, s csupa enyhesség volt a kelő óvintézkedések híján működő színházak irányában, ma már csupa tisztalátás és gyors, szigorú intézkedés. Hja, csakhogy a tegnap és ma közé belefurakodott lelektetőjogotó irtozatosságával az Iroquois-színház a maga páratlanul gyilkos méretű tűzkatasztrófájával. Az ilyen tűzokkolmagosba csapó lángjaival nincs a világnak az a polgármester, akibe egyszerre szem, intézkedési buzgalom, meg más efféle hasznos holmi bele ne szökjenjen. A chicagói városi igazgatásnak is szüksége volt a maga Párisi Aruház-katasztrófájára. S hogy megkapta, hát szőnyegen kedve támadt a gyors intézkedésre. Most Chicagóban is van megrendülés, ott is dermed az vér az erekbén. De majd mulik a döbbenet, majd lanyhul a borzalom és elmosódik a gonosz emlék. Es akkor tán meg színház is lesz egyszer Chicagóban, amely a közönség biztonságát célzó óvintézkedések nélkül szórakoztatja majd a művészetet kedvelő nagyokat és kicsinyeket.

— A munkások panaszai. Szegény ember dolgát boldog isten bírja, — mondja az okos példabeszéd, ami úgy értelmezendő, hogy ha a szegény embernek baja akad, napestig szaladgálhat Poncinstól Pilátusig, de nem igen halgatja meg más a jó istenen kívül. Csakhogy ez a legeslegelsőbb iórum akármilyen nagy jóakarattal van is eltelve a gyöngék és magukra hagytak irányában, — amit a mező lilomától kezdve, melyet ó ruház, a toprongyos proletárig, akit szintén ó ruház, mindenki érez — nem tarhat hivatalos órákat akülönböző hivatalos bürokbán, ahol a hivatalos urak mogorva arccal és ezekkel a szavakkal fogadják az ügyes-bajos szegény embert:

— Jöjjön máskor! Most nincs időm!

S a szegény ember dolgát továbbra is boldog isten bírja... Nyilván ez a siralmas állapot indíthatta a kegyelmes kereskedelmi miniszter urat aki rendezet adott ki az iparhatóságoknak, amelyben megparancsolja, hogy a munkásoknak bármintó természetű panaszát azonnal fogadják el, soronkivül tárgyalják s azokat lehetőleg a panasz beadásának napján intézzék is el. Jó lesz, ha így lesz s a kegyelmes miniszter ur parancsa nem marad meg írott malacsinak s a szegény munkásnép hálás lesz iránta, ha a nyomasztó bajával nem kell majd betekeni át Poncinstól Pilátusig szaladgálnia a nélkül, hogy valaki meghallgatná.

— Népkönyha Budán. Budán, a Döbrentey-utca 31. számú házában a minap nyílt meg a népkönyha, ahol 20 fillérért kapnak a szegények meleg ébédet. Jegyek a helyiségben *Malék* Lajos elnökéi kaphatók.

— Takács Zoltán haldozik. Az egyetemi ifjúság egykori demagóg vezére, dr. *Takács* Zoltán, mint Szegedről jelentik, az ottani Csillagbörtönben halálán van. Már régóta mutatkozott Takács Zoltánra a tüdővész tünete. Két éve, a budapesti bünetötörvényszék íő tárgyalásán már látszott rajta, hogy beteg. Legutóbb pénzhamisításért tudvalevőleg hétvéi fegyházra ítette a törvényszék Takács Zoltánt. Eleinte örültséggel szmulált, mikor így kórházba került, szökési kísérlet tett. De idejekorán észrevették a szándékát s mint-hogy a törvényszéki orvosok normálisnak mondották, a Csillagbörtönbe szállították, ahol most éli utolsó óráit.

— Főispánból — ügyvéd. Nytráról táviratozzák, hogy dr. *Kramolin* Viktor Nyitra megye volt főispánja s volt poszonyi főügyész helyettes Poszonyban legközelebb ügyvédi irodát nyit. *Thurócsy* Vilmos főispán beiktatása január hó 7-én lesz, mely alkalommal *Victoriss* Miklós országgyűlési képviselő üdvözli e főispánt.

MOST JELENT MEG!

ELSŐ ÖSSZEJYJTOTT NÉPSZERŰ KIADÁS!

ÁBRÁNYI EMIL KÖLTEMÉNYEI

Ára díszkötésben, a költő arcképével 3 korona.

Singer és Wolfner kiadása Bpest, Andrassy-ut 10.

— **Renitens katonák.** *Temesvárról* távirat jött egy szegény harmadéves katonára kétségbeeséséről, aki erőszakkal akart szabaddulni a katonai élettel, *Téglási Mihálynak* hívják az obstrukció ez áldozatát. Ma délelőtt a kétségbeesett fiatal-ember levelette egyenruháját, mert nem akart tovább szolgálni. Mikor el akarta hagyni a kaszárnyát, utját állotta a szolgálattétől altiszt, *Téglási* azonban leverte. A nagyerjű embert csak 13 katonára tudta megkötnöztetni. A börtönben *Téglási* letépte bilincseit, kitörte az ablakrácsokat és újra meg akart szökni, de ez a terve sem sikerült.

Egy *Bileken* szolgáló baka levelet írt egy laptársunknak, hogy az ott államháztartásosok fehé- és tolnamegyei katonák fellázadtak, mert megtudták, hogy még újfért sem szabadságolják őket. Vagy száznyolcvan vannak a harmadévesek és ezek most egész nap a Kossuth-nótát éneklék, így tüntetve tisztjeik ellen. Egy félhivatalos bécsi távirat tagadja, hogy lázadás fordult elő Bileken, csak annyit igaz, hogy néhány ittas katonára kihágásokat követett el. Részletes tudósítás még nem érkezett a hadügyminiszteriumhoz.

— **A boldogság birodalma.** Sokan és sokat álmodnak már olyan egyöntú és általában alkalmazandó módszerről, mely az emberiségnek gazdasági megváltására vezetne. E problémával foglalkozók legelőbbje azonban rendesen ott hibázza el a dolgot amikor számításában a hus és vérből való ember helyett *számokkal* kalkulál. Ilyen számok és számítások alapján építi fel *Diesel* Reszós müncheni mérnök az ő országát, amelyben szisztémája szerint minden ember anyagilag egyformán boldog, függetlenül évet elhat. Könyve, mely ezt az eszmét tárgyalja *Solidarismus* címen a napokban jelent meg és ha kételkedünk is benne, hogy a túrelmes papíron oly szépen kiszámított módszer a gyakorlati életben tényleg beválna, mégis meg kell adnunk, hogy a szerzőnek az emberiséget boldogító tana a látszat szerint a fantázia ama szülőtjei közé tartozik, melynek keresztülvitele nem is volna lehetetlenség, ha, mint már fennebb említettük, nem emberekről volna szó. A *Solidarismus* alapjait az egy általános népkassa létesítése. *Diesel* lejtegetésében a német nemzetet veszi alapul márkákban meg fillérekben számol. Számítása a következő: Németországban 50 millió ember él. Ha minden egyes ember hetenként egy fillért juttat a népkasszába, úgy a köznek egy hét alatt tényleg márká a vagyona. Ha már most ezt a tőkét akár jelzálogként, akár pedig biztos állampapírokkal helyezik el, úgy ez meg eléggé biztosítottot nyújt egy fél millió márká alapításként meginduló üzlet megalapítására. Mialatt már gondoskodni lehetne az adakozók néhány százának biztos keresetforrásáról. Ha a befizetések az említett módon tovább folynak, úgy egy év leforgása alatt a népkassa 26 millió márká felett rendelkezik, amialatt már 10.000 embert és családjaikkal együtt körülbelül 20.000 embert lehet függetlenné tenni. *Diesel* még tovább megy számításában és kimutatja, hogy ha az 50 millió ember nem hetenként hanem naponként járul egy fillérral a népkassza gyarapításához, úgy évenként 182 márká folyik be és 10 esztendő alatt már 2 millió márká áll az emberiségnek gazdasági megváltását célzó törekvés rendelkezésére. Száz év múlva az összeg már 18 milliárd és 200 év után 180 milliárdra növekedik. *Diesel* csapongó fantáziája ilyen alapon mesés vállalkozásokat létesít a népszövetség által választott igazgatók vezetése alatt. Nincsen olyan üzletág, melyet ez a merészrűptű mérnök a népszövetség ügytervezetése fel ne venne és annak javára ki ne aknána. Az egész dolgot egy nagy méhkashoz hasonlítja, amelyben az emberek a méhek módjára gyűjtik egy közös kasba a közös vagyont, hogy majdan közösen élvezzék. Az új birodalom elnevezését ajánlja *Diesel*, aki mint könyvből is látható szentül hiszi, hogy eszméje megvalósítható.

Diesel könyve és eszméje tagadhatatlanul érdekes nemcsak a nemzetgazdászok számára, hanem minden ábrándképpel szívesen foglalkozó előtt. És vajon ki nem ábrándozik szívesen és gyakran! Jobban mondva melyikünk nem ábrándozik el kedvtelenséggel egy-egy ábrándon! *Diesel* is egyike az álmodozóknak, aki az ilyen ábrándos álom közepette megfellelkedik a ridog valóság és teljesen figyelmen kívül hagyja azokat a igazságsági, sőt politikai emóciókat, amelyeket a Méhek birodalmának létesítése szűlne. Ámában azt hiszi, hogy egy ilyen gyökeres változás emberek között beálthat forradalom, osztályharc, gyűlölet és szenvedélyek kitörése nélkül.

Diesel megfellelkedik az emberiről, az örök emberiről — álmodozó ő, aki számokkal álmodik.

— **Vita egy női orvos körül.** A budapesti orvosi kaszinó választmányi ülésén érdekes vita volt tegnapi. Arról tárgyaltak az orvosok, hogy főlvegyék-e a kaszinó tagjai közé dr. *Steinberger* orvos-kisasszonyt, aki főlvetelre jelentkezett. A rendkívül élénk vitaközlés során többben ellenétek az orvosnő főlvetésére okot azt hozták föl, hogy a kaszinóban a férfi-doktorok társalgását feszélyezné a nőikolléga jelenléte. A dolog vége az lett, hogy dr. *Steinberger* kisasszonyt a tagok sorába főlvetették. Azok, kik az ellenétek képviselték a nevezetes ülésben, hirszerint megfellelkezik a határozatot a kaszinó közgyűléséhez. Dr. *Steinberger* Sarolta, aki körül ez a vita támadt, már évek óta praktizál a fővárosban. Alapos készséggel indult neki a pályájának s ismereteit és tapasztalatait a külföldön is gyarapította.

— **Házasság.** Dr. *Semayer* Vilibáld, a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának vezető öre eljegyezte *Krenner* Angelát, dr. *Krenner* József egyetem tanár leányát, Budapesten.

Szekely La os székesgyővárosi tanító, polgári iskolai tanár eljegyezte *Rosinger* Henriét kisasszonyt, *Rosinger* Adolf földbirtokos leányát, Sopron-Mihályiban.

László József államvasuti mérnök eljegyezte *Gelléri* Sarikát, *Gelléri* Lipót leányát. Budapesten.

Dr. *Grósz* Sándor ügyvéd Kassán eljegyezte *Kóhn* Emauel leányát, Jolánt, Tokiban.

Köng Sándor államvasuti hivatalnok eljegyezte *Schwartz* Adolf kereskedő leányát, Paulát, Mátészalkán.

— **Az áruló gyűrű.** *Hamburgból* táviratozza tudósítónk: Az itteni rendőrség ma letartóztatta *Österreich* Lajos volt katonatisztet, aki budapesti illetőségűnek vallja magát. *Österreich* két, összesen 1580 márkáról szóló postautalványt becsempészett a hamburgi postára, a pénzt kifizette és a címzett ékszerésznek, akitől egy hetvenöt márkás gyűrűt rendelt. Egyben intézkedett, hogy az ékszerész a gyűrű árából tennaródot összegget küldjék a címére a nürnbergi Grand-Hotelbe. Itt jelentkezett a pénzért s fel is vette. A hamburgi ékszerész azonban a különös rendelkezéstől jelentést tett a rendőrségnek, amely nyomozást indított és csakhamar rájött a csalásra. Ma, mikor *Österreich* poste-restante leveleért jelentkezett, a rendőrség letartóztatta.

— **Halálozás.** *Bécsi* tudósítónk jelenti, hogy gróf *Kinsky* Ferdinánd ma csehországi birtokán meghalt. A gróf néhány hét előtt egy vadászaton szerencsétlenül járt s akkor szenvedett sebesülésében halt meg.

Hcimbach Ignác ma meghalt Budapesten hatvan éves korában. Temetése vasárnap délután 2 órakor lesz az Aréna-ut 14-ik számú gyűlésházából.

Fleischmann Jánosné ma délelőtt ötvenéves korában meghalt Budapesten. Az elhunytan *Földes* Imre, a jeles fiatal költő édesanyját gyászolja.

— **Gaztett a szinpadon.** A moszkvai opera szinpadán tegnapielőt megdöbbentő eset történt *Csajkovszky*: *Anegym* című dalművének előadás közben. A dalmű második felvonásában tudvalevőleg pisztolypárbaj folyik *Anegyin* és *Lenszky* közt. Mikor *Lenszky* személyesítője ebben a felvonásban ráfűtött pisztolyt *Lebedev* tenoristára, aki *Anegyint* énekelte, a fegyver nagyot dördült s a tenorista vértől elborított arccal terült el a szinpadon. A közönség nagy rémület vett erőt s az előadás félbeszakadt. Az történt, hogy valaki golyót csempészett a pisztolyba s a lövés súlyosan megsebesítette a tenoristát. A golyó balzsame alatt furdott be és észúzt a szemgolyót. A seb nagyon súlyos. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított annak a kiderítésére, hogy ki csempészte bele a golyót a pisztolyba.

— **Népiélet.** A népiélet elemi kitörésének csaknem áldozatául esett *Baján* egy gonosz ember. *Lovretics* Isván miután három embert halálosan megölt, az utóán meglincseltek. *Lovretics* nagyon veszedelmes ember volt. Egyszer megtámadta a bírót, a mulkiorban pedig a tárgyaló teremben a bíróság előtt a panaszost akarta leszurni. Nem kevesebb, mint tizenhét esetben folyt ellene vizsgálat.

— **Jégzajlás.** A nagy hideg alaposan meglátszik a Dunán s a mellékiólyokon. Budapestnél a zajlás nagyon erős s a partok mellett már meg is áll a jég.

— **Tűzveszedelem a színházban.** *Berlinből* táviratozzák, hogy az új királyi operaházban tegnapi este előadás közben a villamosvezeték rövid zárata következében tűz támadt, de a szinpadon lévő tűzoltók nyomban észrevették a veszedelmet és hamarosan elejét vették a bajnak. A közönség nem is tudott semmit az egészről. Ma délelőtt az operaházban szigorú tűzvizsgálat volt, amelyen a rendőrszolgák és a tűzoltóparancsnokok mindent alaposan szemügyre vettek.

— **Új postahivatal.** A Dohány-utca 5-ik szám alatt levő postahivatalt önállóította az igazgatóság. A hivatalos órák 8—12-ig és 2—7-ig terjednek.

— **Öngyilkos aggastyán.** *Szegedről* táviratozzák: Idős *Busa* Isván vagyonos sertéshizláló, városi bizottsági tag 78 éves korában ma déiben a tükrök előtt állva, halántékán lötte magát és meghalt. Tettét hirtelen támadt súlyos betegség miatt követte el és nagy családot hagyott hátra.

— **A vasárnapi munkaszünet.** A Kereskedő Ifjak Társulata elhatározta, hogy azokkal a törekvőkkel szemben, melyek a vasárnapi munkaszünet megnyirbálását célozzák, állást foglal és január hó 6-án este 9 órakor a társulat dísztermében rendkívüli közgyűlést tart ebben az ügyben.

— **Elhalasztott sorsték.** Az ügyvédjelöltek sorsjátékanak huzását pénzügyminiszteri engedéllyel egyetemen 24-ikére halasztották el. Az ügyvédjelöltek egyesülete kéri mindazokat, akik sorsjegyeket kaptak, hogy a pénzt küldjék be a kezelőségnek.

(x) **Gyermekek nevelésénél** a Zoltán-féle iz- és szagneküli csukamájolaj nagy táperejénél fogva kitűnő. Üvege 2 kor. Zoltán gyógytárban Budapest, V., Szabadságtér.

(x) **International szörvesztő.** Egyszeri használat után aroról és kézről a szört észrevétlenül eltávolítja. Tégelye 6 korona. Dr. *Kovács* gyógytárban, Budapest, Gyár-utca 17.

(x) **Kerpel-kézfenomtató jóságát** igazolja sok külföldi rendelés és elismerőlevél. A kezét 3 nap alatt bársonysimává és hófehérre teszi. Üvege 90 fillér. 4 üveget írunko küld: *Kerpel-gyógytár* Budapest, Lipótkörút 28.

A chicagói katasztrófa.

Budapest január 2.

Ha az érző emberiség egy része talán azt hitte, hogy tulzottak a chicagói katasztrófáról eddig érkezett hírek, ez a remény nem vált be. És újabb hírek az eddigiekénél is borzalmasabb részleteket tartalmaznak. Minden arra vall, hogy a színház vezetőinek mulasztásai fokozták a katasztrófát. Chicagói táviratok szerint máris több letartóztatás történt és kiméletlenül el fognak járni a színház vezetői s az összes vétkeseik ellen. Ugy látszik, bünső könnyelműség minden biztonsági intézkedést hatástalanná tett. A vastűggyöny már a színház megnyitása óta nem működött helyesen és elmulasztották a hibás gépezetet kijavítani. Valószínű, hogy a tűzmentes függöny négy perc alatt elégett, miután végzetes szerepét eljátszotta, az is meglehet, hogy az aszbesztet meghamisították. Sok tűzoltó-szerszám nem volt a helyén, a vizsgálókatok sohasem vizsgálták meg, sőt azt is beszélik, hogy vasajlókkal voltak elzárva, úgy, hogy a kétségbeesett áldozatok hiába iparkodtak kinyitni.

Aztán a törvény előírja, hogy automata öntözőszöveknél kell lenniök a szinpad felett, de egy sem volt ott. Végül azt állítják, hogy a színház személyzetet sohasem utasították és sohasem oktatták ki, hogy az ily esetekben elejét vehesse a veszedelemnek.

A színház igazgatósága még ma is azt állítja, hogy az a lézármatat, amelyet a közönség rémülete okozott, megduzzasztotta az aszbesztűggyönt és e miatt nem lehetett leeresztetni. Ezzel szemben a rendőrség megállapította, hogy a függönyt egy drót akasztotta meg, amely a nézőtérre vezetett, hogy egy tündér rőptét produkálja a közönség fejé fölé. Az tűz okát még nem állapították meg. Valószínű, hogy egy szikra meggyújtott egy díszleletet. Már a katasztrófa előtt szakiapokban figyelmeztették a színházat arra, hogy a szinpad fölött nincsen olyan térség, ahová tűz esetén a füst és a láng leiszorulna. Nagy baj volt az is, hogy a színház ablakainál nem voltak vasletrák. Csak egyetlen ablaknál volt ilyen létra.

Szinte hihetetlennek hangzik, hogy a színház nem volt öszeköttesben a tűzörséggel. Néhány peronyi távolságból kellett a tűzörséget a katasztrófáról értesíteni s így történt, hogy a tűzoltók csak tíz perccel a tűz kitörése után érkeztek a veszedelem helyére.

A katasztrófa még borzasztóbb lett volna, de szerencsére egyesek hőies hidegvért és bátorságot tanusítottak.

Foy komikus a magasból kiáltott a közönségre, hogy maradjon nyugodtan és nyugalmát megőrizve hagyja el a színházat. Majd felszóllította a zenekar igazgatóját:

— *Játszszék tovább, akármit, hogy a közönséget megnyugtathassa.*

A karmester csak akkor távozott helyéről, amikor a *lángok már haját perzseltek.*

Foy aztán a szinpadai személyzethez fordult, akik-

Szájpadlás nélküli amerikai műfogak!!

Főlételegesen teszik az inyleme használatát. — A szájból kiivenni nem kell, nem is lehet. Egy órá idő alatt tökéletesen lehet vele beszélni és rágni. **DE 10 ÉVI JÓTÁLLÁS.** egyedüli specialista a szájpadlás nélküli műfogak készítésében
BARNA J. Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 6. sz.

nek nagyrésze mozdulni sem tudott az ijedségtől, mások pedig tanácstalannul rohantak ide és tova. Foy erről ezeket beszéli el:

— Egy kis lángot pillantottam meg és mielőtt még tudtam volna, mi az, fént már minden lángokban áll. Első ösztönöm a szinpadra vitt, hogy a közönséget megnyugtassam. Ugyancsak pompásan festettem vénaesszongnyan öltözve, arcomat elborította a vér, mert az elektromos körtek összekarcoltak. Iparoktatóm megnyugtatón a közönséget és e végből felszólítottam a zenekart is, hogy játszszenek valamit. Aztán le akartam eresztani az asbeszifüggőnyöt, de az megakadt. Erre magam is meggyőződtem a felől, hogy minden hiába valók, és hallottam a kiadott jelzést, hogy meg kell menteni, akit lehet. Leirhatatlan volt a közönség lélelméletes tudótlása a kijáratok felé. Leleinte a szinpadon is sokan elvesztették a fejüket, de később, beosütleükre legyen mondva, a férfiak addig nem mozdultak, helyükre, amíg a nők mind meg nem menekültek. Hogy mi történt még azután, nem tudom. Mindent meglettem, hogy az emberek idején elmenekülhessenek; tudtam azt, hogy a flam megmenekült és nem értem rá magammal törődni.

Foy utolsóinak hagyta el a szinpadot, csak csudás véletlennek köszönhető, hogy száznál több olyan művész megmenekült, akiket a lángok egy zsákutcába fűtek; ott egy masszív vasajtóra akadtak, amely befelé nyílt. Véletlenül a színház mellett éppen arra ment egy vasuti tisztviselő, akinek néhány szerszám volt a zsebében, amelyekkel az ajtó csavarjait fölynyitotta és így a színház számára lehetségessé tette a menekülést. Rettenhetetlen bátorságot tanusított Muldoon római-katholikus püspök, aki a tűzvész kitörésekor éppen a színház előtt ment el. Berohant az égő színházba, ledobta magáról reverendáját, fölcsipet a karzatra, hogy megmentse, akit még megmenteni lehet. A rendőrök erőszakkal akarták visszatartani, de ez nem sikerült. Hangos szóval vizagztalta a sebesülteket és a haldoklóknak megadta az abszolúciót. Csak akkor hagyta el a színházat, mikor már kimentették azokat, akiket a pánikban agyon nem típortak. Megható sorsa egy táviró-tisztviselőnek, aki a katasztrófa napján késő estig el volt foglalva a világ minden részébe íradott táviratok ezreinek elküldésével. Nem tudta, hogy felesége és gyermekei a színházban voltak. Csak amikor este hazaérkezett, hallotta a borzasztó hírt, hogy felesége és gyermekei is a tűzbe veszték. A földszinti közönség mind megmenekült, csak a karzat és erkély közönsége pusztult el. Az igazgatóságot mindenestre súlyos mulasztások terhelik. Az igazgatóság tudta azt, hogy a színház épülete nem éghet le, ami nem is történt meg s ezért azután belül minden óvintézkedést elmulasztott. Ma Chicago város polgármestere elrendelte a bezárását tizenkilenc olyan színháznak, amely nem ad elegendő oltalmat a közönség biztonságára.

Az Iroquois-színház tűzkalasztrófájának okáról és az áldozatok számáról ellentmondó jelentések érkeznek Londonba. Az okot majd csak a bírói vizsgálat fogja megállapítani, az áldozatok száma pedig hatszáz körül van. Az államügyészség elhatározta, hogy egyedül Plunkett írendező ellen emel vádat gondatlanságból okozott emberölés és kötelességeinek elhanyagolása miatt. Plunkett volt megbízva az összes gépek és biztosító-intézkedések felügyeletével s így egyedül ő a felelős a katasztrófáért. A katasztrófa legtöbb áldozatát holnapután fogják eltemetni. Azok közül az áldozatok közül, akiket eddig agnoszkáltak, néhányat már ma temetnek el. A Daily Mail szerint az Iroquois-színház katasztrófájánál elpusztult emberek száma 682, azokkal együtt, akik tegnapig a kórházban meghaltak.

Chicago, január 2.

A színházi tűzvész áldozatainak legnagyobb részét alkalmasint holnap temetik; sok agnoszkált halottat azonban már ma temettek. Száznál több gyászmenet vonult a temetőbe vezető utakon. A temetőben rengeteg sok sirtásnak, olyanokat is, ahol egy tömegben temetik a halottakat. A temetésre; várják az északamerikai ujságok küldöttségeit.

Chicago, január 2.

Daves és Cowers, az Iroquois-színház tulajdonosai és Williams, ennek építője ellen letartóztatási parancsot bocsátottak ki. Williams Mac Mallent, aki a kékszakadú herceg című némajáték második felvonásában előforduló holdvilágtánc alkalmából a világitókészülékeket kezelte, letartóztatták. Kihallgatták a tűz keletkezését illetőleg, mikor is azt vallotta, hogy a fényvilágosító villamoságvezető széken kúszott, midőn a fehér világosságot kékre változtatták, felvillámolt, egy szikra a függöny egyik fodrába kapott és tizenkét hüvelyknyi láng csapott fel. Mac Mallen megkísérelte a lángnak kézzel való elfojtását, azonban a tűz tovább terjedt; segítségért kiáltott, a tűzörség a helyszínére sietett szabadalmazott oltószerszámaival, de eredménytelenül.

Az Iroquois-színház égésénél valószínűleg csak egy külföldi illetőségű személy égetet el és pedig egy angol nő, ki a színház tánckarában szerepelt.

London, január 2.

A Lukania oecán-gözcös, amely tegnap New-Yorkból jövet Queenstownban horgonyt vetett, a chicagói katasztrófáról a nyílt tengeren értesült ötven mérföldnyire Queenstowntól a dróttalan táviró segítségével. A hajó-újság külön kiadást adott ki, amely főképp a chicagói utasok köztrém megdöbbenést okozott.

London, január 2.

Az Iroquois-színház katasztrófája miatt eddig 37 letartóztatás történt. Elfogatási parancsot adtak ki a színház tulajdonosai és építői ellen is. Egy férfi ugyanis, akinek felesége és három gyermeke odaveszett, vádat emelt ellenük gyilkosság címén, mert azok voltak pusztulásuknak okai.

Szegény háziurak!

„Követelni fogjuk, hogy ne csak mindig a lakót és csak a lakót ruházza fel a lakbérszámbélyant jogokkal, hanem a bérbeadó is!” — Annyi serelemt szenved a háztulajdonos stb. — (Háztulajdonosok Lapjából.)

Boldogtalan a háziúr,
Boldogtalan nagyon,
S ezt okvetlen elhinni kell,
Mert megírva vagyok.

A fenti mottó írja meg,
Macsaköröm között,
Hogy minden háztulajdonos
Milyen sorsüldözött.

Sorsüldözött a háziúr,
Mindenki bántja őt.
Nagy Isten! ennyi bú között
Ő adj neki erőt.

Az hagyján még, ha ég a ház;
De soknak háza sok,
Melyekben laknak nőtlenek
És laknak házasok.

Ó árva, árva háziúr
Boldogtalan kegyed,
Egy évben csak négy napja van:
S ez a házbérnegyed.

A többi nap az mit sem ér,
Ó háziúr, neked,
Mivel a többi nap, ó jaj!
Már nem házbérnegyed.

S az árva háziurnak ó
Még íradni is kell,
Mivel minden negyedben ó
Emel, emel, emel.

Házbért emel, s ez oly nehéz,
Hogy már nem bírja el,
Es mennél több az emelet,
Annál többet emel.

Boldogtalan a háziúr
Boldogtalan nagyon,
Le- s felmondás a sorsa ó;
Megírva így vagyok.

A kalauz (elsápad): A családomat ne tessék bántani... Tessék... Tessenek leülni!...
Az utasok (mindenfélől): Micsoda hang!... Neveletlen pimasz... A pénzünkért!... Ne dirigáljon!...
A kalauz (ordítva): Tessenek leülni, azt a hét-szentségéti...

Az utasok (felugrálának): Kuss!... (Mindenki áll)
A kalauz (megállólhelyen, ahol fel akarunk szállani): Ne tessenek tolokodni... Belül nincs álló... (Be-küld.) Tessenek leülni... (A kocsi elindul.)
A megállólhelyen várakozók: Indítson több kocsit a társaság... Persze az osztlékokt bezsebelik...

A kalauz: Tessenek leülni... Hányszor mondjam még... A ményök csapjon az új rendbe...
A vendör (megjelenik): No?... Mi az?
Az utasok: Itt baszkodik... Disznó... Azt hiszi... Majd megtanítjuk...

A kalauz: Mondtam nekik, hogy tessenek leülni...
A vendör (belp. Megjog egy urat).
Az ur: Ne nyuljon hozzám, addószetű polgár vagyok...

Az utasok: Skandalum... (Bum!... Egy ablak belörik. Dulakodás. Utleg. Hatóság elleni erőszak.)
A kalauz (beordít): Tessenek leülni...

Egy ur (magyarás lenn egy külföldinek): Mint mindenütt a művelt Nyugaton, nálunk is megszüntették az állólhelyeket... (Ab'ahesbörömpö's... Fof... Kard... Mentők.)

P.

FŐVÁROS

(*) A hatodik Dunahíd. A tanács legutóbbi ülésén foglalkozott Ó-Buda szabályozási tervével, amelynek tékérték a mérnöki hivatal elkészítette, beleillesztve mindazokat a változtatásokat, amelyeket a főváros és a közmunkatanács a mai állapottól eltérőleg közösen megállapított. A szabályozás tervét bemutatják e héten a közgyűlésnek azzal, hogy az egészét tegyék át a közmunkatanácshoz, mert a Főter és környéke a tervbe vett új hid kövekeztében ura szabályozandó. Az Ó-Budát és a Hungária-utat összekötő hid tervével ugyanis a főváros komolyan akar számolni, amióta a kereskedelmi miniszter határozottan megígérte, hogy támogatja a hid létesítését oelző törekvéseket. Igaz, hogy a hidra a fővárosi pénzalapot illető jövedelmekből még pár évig nem telik, mert a Ferenc József- és Erzsébet-hid építésének költsége azokat a jövedelmeket teljesen leköti, de már az is biztosítja az új hid létrejöttét, hogy az első helyen jelölték ki a felszabaduló jövedelmekre.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A Nemzeti Színház bemutatója. A Nemzeti Színház nagyérdemű újdonsága, Falogyi Lajos: Rab-szolgák című drámai költeménye, hétfőn kerül bemutatásra az Operaházban. A karénekeket az Operaház zenekara, a kísérőzenét pedig az Operaház zenekara szolgáltatja, melyet a bemutató előadás az ének- és zenerészek szerzője: Ifj. Ábrányi Emil fog vezényelni. Az újdonság második előadása már a Nemzeti Színházban lesz és pedig kedden, harmadszor ugyancsak itt kerül színre szerdán este. Az előadás mindhárom alkalommal félnyolcekor kezdődik.

** Blaha Lujza a Nemzeti Színház igazgatójától kapott engedélyvel a Népszínházban a jövő héten, Vizkereszt napján este a Tót leány híres Hankáját játssza, osüörtök este Verő György apró népszínművében, a Menyecskekben lép föl, vasárnap délután pedig Bokor József Kurucurfangyában játssza el a női löszeropet.

** A modern asszony. Az Urániában ma este bemutató előadás volt. Ráth István, az Uránia közönségének ez a régi ismerőse, szerzője az új darabnak. Az örökké aktuális témát, az asszonyt választotta és hogy annál aktuálisabb legyen a darab, időközben a modern asszonyt mutatta be. Elvonultatta előtünk a nő, fejlődésének minden fázisában, a rabszolgalelet élő indiánus nőtől kezdve egészen a mai emancipált nőig. Ez érdekesen szellemes darabban a sok tanulságos részleten kívül muattató ötletek is vannak. Előreláthatólag sokszor fogják adni. A közönség szép számu, előkelő, igazi premierközönség volt.

** Az Operaház jövő heti műsora a következő: Hétfőn: Rab-szolgák (előszőr). Rendkívüli bérlétszűnet. I. sz. Rendes helyárakkal. Kedden: A nürnbergi mesterdalnokok. Szerdán: Sába királynője. Csütörtökön: Berlichingeni Götz. Pénteken: Ninos előadás. (A Várszínházban: Don Juan). Szombaton: Örök Róbert. Bérlét 5. sz. Vasárnap: Tosca.

Az új rend.

— Történik a villamoson. —

A kalauz: Nagyon sajnálom, nincs állólhely... Tessék leülni!

(Az utasok mind leülnek.)

Egy utas (fölkel, mert a zsebkendőjét keresi.)

A kalauz: Kérem, nem em adtam ki a rendeletet, hanem a minisztérium... Tessék leülni!...

Az utas: De a zsebkendőmet keresni csak szabad?

A kalauz: 903-ban még lehetett, ma már nem lehet. (Egy másik utas fölkel, mert az aprópénztárcáját vesszi elő.) Tessék leülni!

A második utas: Ne terrorizáljon!... Ha akarok, állók, ha akarok, ülök a pénzemért... Juszt is állók.

A kalauz: Ami szabály, az szabály... Tessék leülni... Én miattam mindenütt állhatnak, de itt ülni kell... Otthon egész nap állhatnak... Tessék leülni!

Harmadik utas (fölkel, mert a következő állomáson le akar szállani.)

A kalauz: Tessék kérem leülni... Álló nincs a kocsi belsejében... Tessenek leülni...

A harmadik: Parancsoljon az öregapjának...

** Az Ezüstpapucs premijére. Kéry Klára egészségi állapota már öröndetesen annyira javult, hogy hétfőn ismét megjelenhetik a próbákban s így az *Ezüstpapucs* bemutató-előadását a hó 8-ikára, péntekre kitűzte az igazgatóság. A nagy angol operett teljesen készen várja bemutatóját. Az első felvonás egy excentrikus csillagvizsgáló lord (*Nyárat*) parkjában játszik a színen egy hatalmas csillagvizsgáló-toronyról, melyről a Venust figyelni meg, a második fevonás nagyon érdekesen mutatja egy vándorlódísztet keretében az égitestek bolygószéri mozgását, a Venus belsejét, ahol éppen törvénnyűtnek az égi lakók Stella (*Kéry Klára*) fölött, ki ezüstpapucsát a földre ejtette és a férfinnel kacérkodott; ugyanez a szín azután visszaváltozik a lord kertjévé s a felvonás végén a levonulás a parkba, melyben vagy száz ehhez az operetthez szerződöttet nő is részt vesz. lesz különböző érdekes, az utolsó felvonás egy nagy francia bucsóhelyre visz s itt meglepő szép iantastikus ruhák fognak feltűnni. Az operett női szerepeit Kéry Kláran kívül *Komlóssy Emma*, *Károlyai Irén* és *Humayer Erzs* fogják játszani s nagy szerepe van *Sármáinak*, a komikusok közül pedig *Kovács Mihály* jutott fényes szerephez.

** A Józsi bemutatója. A *Vígszínházban* kedden lesz a bemutatója *Malnár Ferenc*: *Józsi* című háromfelvonású új bohózatának. A kitűnő fiatal szerző, aki *A doktor ur* című bohózatában is a fővárosi élet kitűnő megfigyelőjének bizonyult, új darabjában is a budapesti élet sok vidám vonatkozását használta fel. Egész sereg mulatságos alakot hoz a színpadra és vidám jeleneteket vidám jeleneteket hoz. A cselekménybe belejátszik a törökbalinti nyaralás mindenféle fonákja is. Nagy hatásra számíthat a törökbalinti parasztház díszlete, valamint bizonyára sokat fognak mulatni *Szerényi Tapolczai Bárdin*, *Gyözön*, akik sváb parasztokat játszanak, *Hegedűs* mint nótavadász ügyvéd, akit kalandjai a legbohóatosabb helyzetekbe sodornak a cselszövő Csongrádynéval, akit *Varsányi Irén* személyesen bogozza a bonyodalma. Hálás szerephez jutott *Góth*, *Tanay*, *Kertész Ella* és *Nikó Lina* is.

** Emlék Jen, a nagy hegedűművész két évi távollét után átutazóban Olaszországba, január hó 5-én Budapesten hangversenyt rendez, amelynek jövedelmét magyellükön emberbarátai célokra szánta. A *Budapesti Újságírók Egyesületének* özevgy- és árvaalapa javára rendezi hangversenyét. A nagy művész négy év előtti az Újságíró-Egyesület jótékony hangversenyén lépett elő először a úváros közönsége előtt. A keddi hangversenyen a művész fiatal telessége is jelen lesz. akit férjét művészi körután mindenütt kíséri. *Kubelík* *Vienctemps*, *Bach*, *Corelli*, *Sarasate*, *Sendsen* és *Paganini* műveit játszza és a rendkívüli gazdag és érdekes műsor tellesen új koncertszámokat tartalmaz. *Kubelíkkal* együtt a jótékony cél érdekében közreműködnek még *Kramer Teréz* és *Scamparini Mária*, az Operaház művésznői és *Weintraub Lipót* tanár. A művésznők *Mendelssohn* és *Rubinstein* duettjeit adják elő, azonkívül *Schubert*-, *Schumann*- és *Brahmstól* dalokat. Jegyek erre a rendkívüli érdekes hangversenyre, amely a zenei évadnak egyik eseményét képezi, a *Harmónia* zeneműkereskedésben kaphatók.

** A színházak tűzbiztonsága. Csaknem a borzalmos chicagói színházéggel szembeellenjárt jelent meg a londoni nemzetközi tűzoltókongresszus jelentése, mely a színházak tűzbiztonsága dolgában két rendkívüli fontos közlést tartalmaz. Ezek annál nyomósabbak, mert a kongresszuson tizenöt kormány képviselője vett részt. A két jelentés így szól:

I. *A közönség biztonsága.* A kongresszus elhatározza: 1. hogy a közönség biztonságát első sorban egyenes kijáratok által kell fokozni, melyek a nézőtérrel egyenes vonalban kivezetnek. 2. Másodszorban rendezőbb tűzoltórságot kell szervezni. 3. A színpad fölötti záporkészítések alkalmazandók. 4. Csak ha a három fentebbi biztonsági intézkedésnek elég tette-tett, jönnék tekintetbe a színházak építésénél tekintetbe vevendő óvintézkedések.

II. *Tűzvédelem a színházban.* A kongresszus abban a véleményben van, hogy a színházi tűzvédelem a közérdek szempontjából, a helyi tűzoltóságoknál kell elvégezni s hogy az öltözköztetőszekrély is maga a tűzveszélyesség gondoskodjék, vagy pedig törvényileg meg kell szabni, hogy minő öltözköztetőszekrély alkalmazásának. Minden színháznak két egymástól teljesen független vízvezeték legyen.

** Egyfelvonásos a Nemzeti Színházban. A *Nemzeti Színház* osztoztörökön mutatja be *Erdélyi Zoltán*nak *Megjött a papa* című egyfelvonásos vígjátékát, melyben *Liget* Juliska, *Desső* és *Boross* játszanak. A kis darabban együtt *Malonyay* és *Kemecsey*: *A föld* című darabját adják, melynek ez lesz huszonegyedik előadása.

** Káldy-hangverseny. A Káldy Gyula-émlékünnep rendező-bizottsága díszelnökökkel *Thaly Kálmán* és gróf *Zichy Gusztáv*, elnökökkel *Hedvig* Károlyt és *Rákosi Jenőt* választotta meg. A hangverseny e hónap 17-ikén lesz.

** Sherry. A *Magyar Színház* szombaton mutatja be a *Sherry* című francia operettet. Az újdonság zenéjét *Ordoneau*, szövegét *Félix Hugó* írta.

** El ály-Színház. A Királyi Színházban a héten két jubileus előadás lesz. *Huszka* és *Martos* daljátéka, *Az aranyvirág* szerdán ötvenéves, a *Malraucos* nő-

gyek szombaton huszonötödözör kerül szíre a bemutatás szereposztásában. A szombati előadásban *Lincze Pál*, a jubileus darab szerzője is jelen lesz.

** Ábrányi emlékünnep. A *Magyar Zeneszerzők Társasága* Ábrányi-émlékünnepet rendez. *Siposs Antal* elnök kéri a társaság tagjait, hogy a felolvasásokból s nagyszabású zenei előadásokból álló műsor megbeszélése végett e hó 8-án, pénteken este 7/8 órakor *Keoskeméti-utca 14* számú lakásán jelenjenek meg.

** Hangversenyek. *Rosenthal Mór* zongoraművész jövő pénteken, 8-án a *Royal-teremben* tartja hangversenyét. — *Carreno Teresa* pénteken január 15-én jelenik meg négy évi távollét után a *Royal* dobogóján és fényes műsört hoz magával. — *Marteau Henri* párisi hegedűművész a legkülönbözőbb filharmóniai hangverseny vendége, pénteken, január 29-én önálói hangversenyt rendez a *Royalban* *Biró Tili* operatársaság közreműködésével. Jegyek e koncertre kaphatók *Méry Béla* zeneműkereskedésében. — A január 13-iki *VI-ik* filharmóniai hangverseny bemutatja *Bartók Béla* *Kossuth* című szimfóniai költeményét. Az est vendége *Marteau Henri* francia hegedűművész lesz. A műsoron van *Haydn VII.* szimfóniája és *Dvorzák* szláv rapszódája is.

** A Színház. Díszes kiállítás és gazdag tartalmu a *Színház* művészeti hetilap új száma, amelybe *Kreosányi Ignác*, *Molnár Ferenc* *Palágyi Lajos* és *Falk Richárd* írtak. Érdekes információkat örökít meg a *Színházak körül* és a *Színházak árnyékában* című új rovataiban.

** Növendékinézések előadása. A *Színház* *Akadémia* növendékei nolan este a *Várszínházban* *Gal Gyula* tanár vezetésével *Herczeg Ferenc* *Három testőr* című bohózatát és *Verga* *Parasztbecsület* című egyfelvonásos színművét adják elő.

** Gyermekszínház. A *Gyermekszínházban* vasárnap hatodszor adják *Konor* *Gyulának*: *Robinson Crusoe* című látványos tündérrégét. Szerdán *Lindér Ilona* és *Argyirus királyi* bájos varázseger kerül szíre.

** Legújabb zeneművek kaphatók *Szilágyi Béla* könyv- és zeneműkereskedésében, Budapest, *Károlyi* köz 26. Teljes operák és operettek szövegével: *Bizet*, *Carmen* 10.40 K. *Gounod*, *Faust* 14.40 K. *Rossini*, *Tell Vilmos* 7.20 K. *Zongorára* két kézre: *Offenbach*, *Hoffmann* meséi 9.00 K. *Mascagni*, *Parasztbecsület* 6 K. *Leoncavallo*, *Bajazzo* 8.40 K. *Puccini*, *Tosca* osinonán köve 9.60 K. *Manon Lescaut* 9.60 K. *Bruder Staubinger* (A vándorleány) 6 K., *Frühlingsuit* (A tavasz) 6 K. *Der Rastebinder* (A drótoszt) 6 K. *Raktáron* vannak az összes *Wagner*-operák szövegével és szöveg nélkül. Legkedveltebb keringők, kuplék és dalok. *Margis Valse* B. *Eue* 2.70 K. *Drótoszt* keringő 2.40 K. *Luna keringő* 2.40 K. *Berger*, *Amoureux* wazer 2.40 K. *Lireke*, *Glückwirmchen* Idyl énekhangra vagy a nékül 2.16 K. *Wehr kein Geld hat der bleibt* z'haus 1.44 K. *Aleiter*. *Légyott* *Intermezzo* 1.80 K. a legjobb *Cake-Walk* 1.80 K. *Remek* *dismü*, *nagyalak*. *Sang* und *Klang*. *Tartalmaz* operákat operettekkel, szalón és táncdarabokat ára 11.— K. 101 magyar népdal cigányos modorban 3 K. *Csinos* vászonkötésben 5.— K.

Rabszolgák.

— Szerző a darabjáról. —

A *Budapesti Napló* engem is megisztelt azzal a felszólítással, hogy — miképp minden magyar szerző színműve bemutatása alkalmával — én is mondjam el a *Rabszolgák* előadása előtt mindazt, amit munkámról nyilvánosan tudatni óhajtok. Nagyon örülök ennek, a *Budapesti Napló* által meghonosított s következetesen keresztülült szokásnak, mert így alkalom nyílik arra, hogy az írók előjajokról, elveikről s egyáltalán az irodalom kérdéseiről nézeteiket elmondhassák.

A műről magáról csak azt említem, hogy azon évek alatt, amíg a színrohatal késett, régestrég tültem azon a lázon, amelyet az író művének szerzése alatt és közvetlenül utána érez, s immár magam is tisztában vélek lenni annak fogatkozásával. Még e mű is inkább lírai és társadalom-bölcseleti költemény s cselekménye sem tulajdonképpeni drámai cselekmény. De ne többet erről, — hiszen érdemes bírálómi ugyis megtalálják majd a fogatkozásokat. Csak azt akarom, nem is a könyvben megjelent drámai költeménynek, hanem a színpadra hozott drámának védelmére megemlíteni, hogy munkám leglétképpen olvasókra számított s hogy nem is volt céloom a mai értelemben vett, a mai színi technikának megfelelő drámát írni.

Céloom volt az emberiség szolgásgát feltárni, nemcsak Róma, nemcsak a római rabszolgák szolgásgát, — hanem azt a szolgásgát, amely minden időben és minden rendben mutatkozik. Egy nagy jelenet — *Tacitus* ismert jelenete — alkalomul szolgált nekem, hogy minden rétegre — kezdve a rabszolgákon, folytatva a szabad polgárokon, nemeseken és kőnemeseken, végzeve a caesarokon, egyetemes szolgásgát bemutassam. Jelképes alakban azt akartam megmutatni, hogy a legalsóktól a legfelsőbbekig, a legkülönbözőbb helyzeteket és köröket körülölelva gyanánt minő szolgásgát tartja bilinesben. Egyáltalán meg akartam írni az egész emberiség egyetemes nyomorát és szolgásgát legkülönbözőbb alakulataiban s mégis egy képbe foglalva. *Mig Madách* „*Ember* tragédiája“ a képek egész sor-

zatában az egy *Ádám* sorsát eszeteli. — addig az én céloom az volt, hogy egyetlenegy képben a legkülönbözőbb rangú és rendű *Ádámok* gyászos sorsát tárjam fel. Sőt továbbmenve, jelképes alakban meg akartam írni nemcsak az emberiség, hanem az egész világrend sirlalmát, amit záradékul a titánok lázadásában s a bűnös *Jupiter* győzelmeben jelentettem meg. E befejezés azonban a színrohotal nehézségei folytán az előadáshól kimaradt és csak könyvomban olvasható.

Az ókori hellén dráma formáit is csak eszköznek tekintetem és tekintem. Azt a szigorú egyetemet, amely a görög klasszikus formát jellemzi, a világért sem valloom öncölnék, ezt csak azért becsülöm oly nagyra, mert szigorú szabályosságát tömörítésre, minden fölösleges részlet mellőzésére, egységes belső eszmi szerkezetre kényszeríti az író. Mint a versforma (ütem, mérték, rím) látszólag külső bilines, amely azonban nagyobb gondra, fegyelmre szoktatja az író s nemcsak hogy nem nyugózi le szellemét, de még lendületet ad annak: — ugy a drámai szerkezet szigorú külső egysége is látszólag megbénítja az író szabad csapongását, de voltaképp csak azért állít előbe akadályokat, hogy azokat diadalmasan legyőzhesse. Nincs is költői szabadság köztársaság nélkül.

Tartalmilag meg azt valloom, hogy nem lehet az igazán történelmi tárgy, történelmi mű, amely nem egyuttal a lehető legidősebb, legmodernebb is. Nemesak azért ír a költő történelmi munkát, hogy valamely elmlut eseményt vagy elmlut kort élénk tárjon, hanem főleg azért, hogy a mult eseményeiben is a jelen küzdelmeit tárja fel s általában minden, bármily régi korban az emberi szív örök és mindig időszertű vívódását lessa. Munkámban tehát arra törekedtem, hogy az ókori tárgy egyuttal a lehető legidősebb jelenkori is legyen.

Szólanom kellene még a műhöz írt zenéről, amelyet íj. *Ábrányi Emil* szerzett. De erre magamat nem érzem illetékesnek s gondolom maga, *Ábrányi* szól majd erről. Annak azonban igen örvendek, hogy munkám e nagytehetségű zeneszerző zenéjével kerül szíre s egyáltalán helyesnek és stilszerűnek valloom, hogy ilyen jellegű költeményt zenekísérettel adnak. Hálás köszönetet mondok *Somló Sándor* igazgatónak, hogy munkám színrohotalának nehézségei vissza nem riasztották, s szívöböl köszönöm régi barátomnak, *Hevesi Sándornak* azt a nagy és lelkiismeretes fáradozást, amelyet munkám s:inre alkalmazása és rendezése körül *Somló* igazgató vezérlete mellett tanúsított. Nem is rendezői, hanem önálló alkotó munkát kellett végeznie, olyat, amely beható tanulmányt és irodalmi méltatást érdemelne.

Végül még egy megjegyzést.

Ha kísérletem éudarcot vall, a bukás az én gyengeségemnek, az én hibámnak tulajdonítandó s nem a költői iránynak. Hitem, hogy az igazi klasszicizmus a jövő, s a klasszikus irány arról nem teher, ha egy író ahhoz még nem képes föemelkedni. Majd jön helyébe jobb.

Palágyi Lajos.

MŰVÉSZET

□ Nemzeti Szalon. Abban a kiállításban, amely e hó végén nyílik meg a Nemzeti Szalon termeiben, különösen érdekesek lesznek *Constable* kollekciója, *Bonington* és *Dubigny* képei. Az angol és francia mesterek műveinek legértékesebbjei szerepelnek ezen a tárlaton.

□ Ruskin és Ruskinizmus. A *Vízosp-p-Társaság* január 6-ikán déutan hatórákor a *Vármezyeház* dísztermében felolvasást rendez, amelyet *Ruskin* avatott fordítója: *Geöcze Sarolta* fog *Ruskin* és *Ruskinizmus* címen megtartani. A társaság szívesen lát vendégeket.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ A Felső-társaság január 6-ikán délelött 10 órakor tartja meg nagygyűlését az Akadémia dísztermében. A nagygyűlésnek ez a műsora:

Elnöki megnyitó-beszéd, *Herczeg Ferenc* töl; *Költelem, Ábrányi* emlékünnep; *Emlékratok* (napló-jegyzetek) *Váradi* Antaltól; *Két hajó* (költemény) *Kiss Józseftől*; *Az örög* inscelkedik (rajz) *Bárony Istvántól*; *Hegyaljai képek* (részlet egy verses regényből) *Szabó Endrétől*; *Emmi* hazatér (vig elbeszélés) *Rákosi* *Viktortól*. Elnöki zárszó.

□ Felolvasó ülés. Az *Israelita Magyar Irodalmi Társaság* 5-én este 6 órakor, a zsidó hitközség szipoteci dísztermében felolvasó ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: *Strauss* *Adolf*: *Harmón* esztendő; dr. *Schmitzer* *Armin*: *Kulturképek*.

□ A magyar köztélet dr. *Halmi* *Elemér* revüje politikai hetilappá alakult. Új formájában is tartalmas a hetiszemle.

Legujabb.

A macedon csendorség parancsnoka.

Róma, január 2.

Az olasz kormány a macedóniai csendorség parancsnokává *De Giorgis* vezérőrnagyot, a cagliari hadosztály parancsnokát jelölte, aki, hír szerint, két hét múlva utazik Konstantinápolyba.

Nyíltér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyógmód rendkívül jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmak, sulyos ideg-, vér- és borbajokban Bistos vércémen szelődés és elvezetés ellen.** 15 év óta kilelt próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

A gyógmód megalapítójának és egyedüli képviselőjének, **Dr. Kovács J.** egyet. orvostnák (Hemopatia rendelőintézete van)

Budapest, V., Váci-körút 18. szám 3.

Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig.

Dijazott levélre válaszol. — Betegeket intézetben kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógmód.

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN szanatóriuma és vizgyógyintézete

elöltöttek és gyermekek számára **Abbaziában.** közvetlen a tengerparton, saját szabadfürdővel. Csaklódoknak, a tengeri ifjúságnak és gyermekeknek legalkalmasabb nyári szállóhelye. Gyermekek 6 óven feletti kísérlet nélkül is felvétetnek.

Minden külön értesítés helyett!
Osv. Haimbach Ignác szül. Lichtenstein mint neje egy a maga, valamint az előlítottak nevében mely fájdalommal telt szívvel jelenti felejtethet, szeretett férjének, illetve atyának, nagyatyának, apósnak

HAIMBACH IGNÁC

magánözönak, 1904. január hó 2-án, rövid, de sulyos szenvedés után, életének 60. évében, boldog házasságának 31. évében történt gyászos elhunytát.
A drága halott hült telmei 1904. január 3-án, d. u. 2 órákor fognak a gásházából, Aréna-ut 14, az új izr. temetőbe örök nyugalomra helyeztetni.
Áldás és béke hamvaikra!
Budapest, 1904. január 2.

Vadász Lajosné szül. Haimbach Irma mint gyermeke.
Vadász Lajos mint veje.
Vadász Margit és Irén mint unokái.

Ezennel kijelentem, hogy a P. H. dec. 28-iki számában Operai bérlet c. cikkhez fűzött megjegyzések egyáltalán nem vonatkoznak Radó Manó hírapiórúrra. Dr. Béli Izor.

Első biztosító-intezet katonai szolgálat esetére

Ő cz. és kir. fenségo József főherceg védelmsége alatt mint szövetkezett

Budapest, Váci-utca 34.

Fingyermekok ellátása a védőkitelezés, illetve a nagykorúság idejére. Aggkori, özvegyjáraadék és nyugdíjbiztosítás. — Ücső díjtelenek, szabadidővel feltölteltek.

Jelentékeny nyereségérzésesedés, képviselők, utazók és főgnyökök előnyösen alkalmaztatnak.

Biztosítási állomány 45 millió korona.
Biztosítási alapok 12 millió korona.

DELBECK & Co.

Reimni persegőbor- gyára főlerakata. **Brázay Kálmán-nál,** fűszer- és csomagkeresek. Budapest, Múzeum-körút 23.

és a rovni alatt közzétettek sem tartalmúrt, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Sorsolások.

Bécs, január 2. A hitelsorsjegyek hozása. Kisor-solták a következő sorsozatokat: 51 145 426 985 1007 1025 1180 1324 1640 1757 1898 1932 2073 2081 2086 2294 2505 2641 2663 2740 2879 2930 3230 3240 3367 3688 3768 3777 3842 3972 3989 4008 4110 4123.

A 300.000 koronás lőnyeremény a 3240. sor. 6. sz. esett. 60.000 koronát nyert 2605. sor. 13. sz., 30.000 koronát nyert 3083. sor. 36. sz., 10.000 koronát nyertek: 3240. sor. 44. sz. és 3357. sor. 4. sz., 4000 koronát nyertek 935. sor. 66. sz. és 4008. sor. 35. sz., 3000 koronát nyertek 935. sor. 41. sz., 3842. sor. 64. sz. és 3972. sor. 69. sz., 2000 koronát nyertek 3357. sor. 47. sz. és 3842. sor. 25. sz. valamint 4110. sor. 12. sz.

Bécs, január 2. Az 1854. évi államsorsjegyek mai huzásánál a következő sorsszámokat húzták ki: 2 205 249 282 387 411 443 449 583 555 557 634 674 681 699 700 735 780 789 849 869 921 949 1060 1067 1156 1243 1263 1363 1354 1384 1472 1508 1567 1620 1628 1637 1638 1706 1788 1800 1817 1823 1853 1887 1926 1978 1983 1987 2009 2016 2032 2147 2150 2204 2224 2289 2333 2342 2382 2405 2410 2425 2447 2499 2551 2566 274 2825 296 2934 3106 3223 3237 3298 330 3367 3491 3415 3494 3611 3618 3707 3836 3910 3917.

Bécs, január 2. Az osztrák Vörös Kereszt sorsjegyek mai huzásán a 600.000 koronás lőnyereményt a 9771 sor. 21 számú esett. 1000 koronát nyertek 2366 sor. 36 sz. és 240 sor. 37 sz.

Krakko, január 2. A krakkói sorsjegyek mai huzásán az 50.000 koronás lőnyereményt a 21.280 sz. nyerte. 6000 koronát nyert 67.499 sz. 1200 koronát nyertek 19.178, 46.220, 4700. 29.954 és 51.797.

Bécs, január 2. Az 1870-ik évi Dunaszállóügyi sorsjegyek huzása: 140.000 koronát nyert a 33.029 sz., 48.000 koronát a 103.315 sz., 16.000 koronát a 157.490 sz., 10.000 koronát a 30.802 sz., 2000 koronát a 237.45 sz.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 2. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladatott: **buza:** tiszavidéki 76 k. 7.80 és 78 k. 7.50 K. Léváról, 78 k. 7.85 K. Nagyszombatból, 77-5 k. 7.50 K. Czeliczkör. **Rozs:** Köbölkutrol és Ersekujvárról 6.50 K., osztrák 6.56 K. Ulmból, 6.75 K. bécsi raktárból, tót levidéki 6.80—6.85 K. Marchegg-ből. **Tengeri** új 5.35—5.50 K. Magyar zab 5.60—6.20, vágatott 6.65 K. **Liszt** 10—30 fillérel drágább, korpa átnemtelleg valamivel kedvezőbb irányasú volt, de végül változatlanul nyugodt.

Hamburg, január 2. (Zárlat.) 4%⁰⁰-os ezüst-járaadék 100.90. 1860. sorsjegy 156.20. Déli hitel 16.20. 4%⁰⁰-os Osztrák aranyjáraadék 102.60. Osztrák hitelrevesvény 215.20. Osztrák-magyar államvassut 143.70. Osztrák járaadék 103.60. 4%⁰⁰-os magyar aranyjáraadék 100.40. Az aranyat gyengébb.

KÜLÖNFÉLÉK

Végzet.

Mig te szomorun, elhagyottan Busutlál egy más lány után:
En oly reménytelen zokogtam
Miattd sok-sok éjszának. . .

. . . Olykor a szívem úgy megdobbán:
Hiszen ha ez a végzet,
Talan panasztalan, titokban
Valaki engem is szeret. . .

S mikor legjobban fáj a lelkem,
Olyan szorongó vágy hevit,
Hogy azt az embert megkeressem
És lecsókoljam könnyeit. . .

L - y.

— A haj. Századunk különböző és sokszor sajátos divatjai mellett nem jelentkezik a haj és színének divatja. Különösen a szép vagy legalább is a szép fogalmat elérni vágyó hölgyek azok, akik ugyanazok hozzájárulnak a hajdivat fellendítéséhez és ezzel természetesen a hajjal való kereskedést is előmozdítják. Rendes üzletei még a hajkereskedőknek a kopaszok vagy a természetlő gyér hajzattal suttogtak a végül olyanok, akik hajuk színével nincsenek megelégedve. Akiknek alkalmuk nyílik betekinteni egy hajkereskedő üzletének misztériumaiba, rendkívül sok érdekes és új dolgot foghatnak tapasztalni. Első sorban megtudjuk, hogy a hajdivat nemcsak üres szóbeszéd, hanem tényleg létezik és rendkívül nagy jelentőségre tett szert. Sok ember állítása szerint sohasem viseltek annyi hamis haját, mint mostanában és innen magyarázható a hajnak drágasága is. A kereslet óriási és folyton-folyvást fokozódik és ezzel szemben mind nehezebb és nehezebb a jó hajanyag beszerzése. Nagyon ritka az olyan nő, aki áruba bocsájta hajzatát és igazán csak a legnagyobb nyomorban határozza el magát arra, hogy eladja. Gyakoribb az olyan eset, hogy rendkívül dus haju nők eladják egy részét hajuknak, az anyagi előnyön kívül már csak azért is, mert a túlságosan dus hajzat nehéz és így terhes annak viselése. A hajbeszerzéssel járó nagy nehézségek magyarázzák meg a valódi hajból készült parókák magas árát. Ami a hajdivatot illeti, az akár csak a ruhdivat — változik minden esztendőben. 1901-ben rendkívül divatos volt Párisban a vörös hajszin és röviddel rá már általánossá vált mindenütt. Ugyanazok Páris tette divatosá a hófehér haj viselést, mely az idősebb hölgyek arcszínét igen előnyösen tünteti fel. A fehér haj nagyon drága, már azért is, mert ritka és csak elvétve lehet olyan nőre akadni, aki eladja. Az így megvásárolt hajat még külön tehértük egy bécsi gyáros által készített festékekkel.

A koromfekte haj szintén drága, de kevesebb kikészített igénytel, mint a fehér. Teljesen elegendő

vegyileg tisztítani, mely eljárásról különben semmi-
léle hajtja nem ment.

A szőke haj különösen Ausztriában, Németországban, Franciaországban, Angliában, Svédországban és ujabban Amerikában örvend nagy keresletnek.
A *vidgas barna* hajszin az orosz nők kedves szine, mig a francia nők elsősorban a *sötétbarnát és feketét* kedvelik. A német nők előszeretettel viselnek a szőke haj iránt, mig Ausztriában mindentéle hajszint pártolnak. Ez utóbbi körülmény a különböző nemzetiségekben leli magyarázatát. A haj-anyagot leginkább Németország szolgáltatja, de e gyűjtő név magában foglalja a cseh, lengyel stb. nemzetiségektől beszerzett anyagot is. A minőséget illetőleg a szláv nők hajzata a l első sorban, de az utóbbi idők nagy kereslete folytán alaposan fogytán van és így jölélékkel ajánlhatjuk azoknak, akiket illet, hogy jó lesz szükségleteiket rövidesen beszerezni, mert nincsen kizárva, hogy már a közel jövőben e léren is nagy drágaság fog beállani.

— **Pompador asszony halála.** Pompador asszony életének végső időszaka az eddigi feljegyzések szerint éles ellentétben állt avval a fényes szereppel, amelyben a kurizánnak azelőtt része volt. Miután utolsó sóhajtott az egykor mindenható asszony — ugymond a krónika — még meleg testét egy ócska köpönyeggel borították be; hordágyra vetették és úgy vitték el a versaillesi kastélyból, miközben az ég haragja borzasztó zivatarban nyilvánult. Néhány nappal ezután a legegyszerűbb szertartással temették el és XV. Lajos, akinek már hosszú idő óta nem bírt a kegyét, részvétét ez alkalomkor a következő kedélyes szavakkal fejezte ki:

— A marquise rossz időben utazik.
Fromspert történetűdös ujjabb adak alapján, másképpen adja elő ezeket az eseményeket. Szerinte, fényes temetése volt a marquisnak. Pompador, 1764. április 15-én halt meg a királyi palotában berendezett lakosztályában. Még ezen a napon saját palotájába szállították. A halottas szoba fekete posztóval volt teleaigalva és a tetem körül 118 livre áru gyertya égett. Két pap virrasztott két napon keresztül ravatalánál. Április 17-én ünnepi istentiszteletet tartottak a Notre Dame templomban és ugyanaznap déután száz pap, huszonnegy gyermek, gyertyával kezükben és hat templomi énekes, két kürtös kíséretében szállították el a marquise holttestét. A koporsót nyolc ember vitte. Mögötte negyvenkét oseléd haladt gyász-ütözetben, ugyancsak gyertyával a kezükben és hetvenkét testőr fekete köpönyegben. Harangzugas közben vonult be a gyászmenet a versaillesi templomba, amely egészen fekete volt és a közepén egy katalak volt felállítva hermelin baldakinnal. A szertartás annak rendje és módja szerint ment végbe. A templom disztése 851, a viaszgyertyák 1600 livrebe kerültek, ezenkívül a szegények is kaptak 405 livre-t. Estefelé a menet Párisba indult, mert Pompador asszonynak az volt a végső kívánsága, hogy a kapucinusok templomában temessék el a Place de la Vendome-on. Mikor a menet elhagyta a templomot, vihar tört ki és a heves szél ledölte egy pár szolgának a fejről a kalapot. A gyászmenet elhaladt a királyi palota előtt és XV. Lajos király első kamarása kíséretében a palota erkélyéről nézte az elvoulást. A király szótlan volt és bár vihar volt, nem hagyta el a helyét és mindaddig a menet után nézett, mig az el nem tűnt szemei elől. Azután visszavonult lakosztályába, miközben könnyes szemekkel mondta kamarásának:

— Ez volt az egyetlen tisztelet, amelyet még kifejezhettem iránta!
XV. Lajosnak ezt a szentimentális viselkedését Cheveray gróf is bizonyítja emlékirataiban, ámbár a frivol uralkodó jelleméhez inkább talál az a cinikus mondas: A marquise rossz időben utazik. A halotti beszéd, amelyet egy kapucinus barát tartott a marquise felett, nem volt nagyon huzelgő reája, de nem is kapott többet harminc sous-nál a beszédért.

Afortalmák.

Vannak emberek, akik rendkívül hiuk a szerénységükre.
Sokan azt hiszik, hogy isten kebelbarátjai, holott mindössze csak előkelő helyük van isten menaszériájában.
A szentéletűek bűnösnek mondják a szerelmet, de ez meghosszabbítja magát, mert a bűnösöket szentté avatja.
A férj azt mondja a nőről:
— Szeretem, de ez még nem elég arra, hogy feleségül vegyem,
A nő azt mondja a férfiről:
— Elmegyek hozzá, de nem tudom szeretni.
A szellemesség a lélek aprópránza, azért van az, hogy a gazdagok nem nagyon bővelkednek benne.

REGÉNY

MADELEINE

Írta: KIELLAND L. SÁNDOR

(3)

Csak annyira ki ne fárasztotta volna magát tegnap az evéssel. Kiment a ház elé és lenézett a kikötőre. Ott vesztegelt a bárkaja.

De Per talán beteg is lehetett... Rögön elhatározta, hogy leszalad, s megkérdezi azt az embert ott a bárka-félszerben. De a lejtő közepe táján találkozott valakivel, aki éppen feljött.

Madeleine nem láthatta hamarabb, mert a meredek részen jött fel a tatra; de most hirtelen ráismert, s meglátsította a lépteit.

Per is megláthatta, ámbrá lefelé pillantott, mert néhány lépéssel a leány előtt eltévesztette a fő-ösvényt, s egy másik párhuzamos ösvényt választott, amely valamivel mélyebben feküdt. Mikor aztán végre egymás elé kerültek, a leány valamivel magasabb volt nála. Pernek putnyon volt a hátán. Egyikük sem szólt egyetlen szót sem, s mind a ketten közel voltak ahhoz, hogy a lélekzetük elakadjon.

Mikor aztán Madeleine félépéssel elhaladt mellette, arra már megfordult és ezt kérdezte:

— Mi van a putnyodonban?

— Rák — felelte Per s lekapta hátáról a putnyon és letette az utra.

— Hadd lássam — mondotta Madeleine.

Per hamarosan félrebotorta a putnyon tetőjéről a tengeri növényt és egy nagy rákot emelt ki. A magasra tartott rák erősen csapkodott ide-oda a farkával.

— Hisz ez rendkívül nagy rák! — kiáltott fel Madeleine.

— O, igen; nem a legkisebbek közül való.

— Mit csinálsz vele?

— Megkérdezem a tüzfelügyelőt, nem kell-e neki.

— Mit akarsz érte? — kérdezte Madeleine, noha egészen jól megértette, hogy ajándékról van szó.

— Semmit — felelte Per kurtán.

— Szép tőled.

— O, szóra sem érdemes — felelte Per s betakarta megint a rákot.

Mikor aztán már az elválásra került volna a sor, ezt mondta Per:

— Hogy van a lábad?

— Köszönöm, jól; bedörzsöltem pálinkával.

— Egetett? — kérdezte Per.

— O, nem nagyon.

— Ugy kellett neked.

De már most el kellett válniuk; most már nem lehetett erre mit beszélni; de Madeleinek ugy teiszott, hogy Per nagyon esetlen.

— Isten veled, Per!

— Isten veled! — felelte a legény s mindkettőn néhány lépéssel odébb mentek.

— Te Per!... Hova kell menned, ha a rákkal odafonn eljártál?

— Sehova — hangzott a válasz.

Ugyancsak ostoba volt ez a legény;... de azért Madeleine még egyszer hozzá fordult és így szólt:

— Észak felé megyek, a homoknád közé, ott nagyon szép...

Erre aztán elfutott.

— O igen! — felelte Per és mint valami macska, ugy szókdelt fel a lejtőn.

Mialatt tovasietett, mind elhajigálta a tengeri növényeket, hogy a rákhoz könnyen hozzá tudjon férni, s miután a konyhasajtót felnyitotta, a szörnnyetegot a lócarra vetette, hirtelenében egyikét szót hadart el és aztán eltűnt megint.

A cseléd a hangjáról ráismert és utána szaladt, hogy péntekre halat rendeljen meg nála. De akkor már nagyon messze járt, nem hallhatta, amit utána kiáltottak.

A sárgás-fehér homok zöld zabesikjaival messze elnyúlt észak felé, ameddig csak a szem ellátott. A partvonal földnyelvekkel és öblökkel húzódtott tova; itt-ott egy csomó bárka vesztegelt, sirályok és örvös ludak mozgolódtak a parton és a hullámverés apró halmokban és völgyecskékben gördült, amelyek csillogtak a napfényben.

Per csakhamar elérte Madeleine-t, aki most lassan ment. Néhány zsonge kalászt tépett le egy nádszárlóról és menésközben azon fáradozott, hogy a kalászokat a kalapja szalagjához erősítse.

Az előtte való nap ellenségeskedése nyomasztólág feküde meg mindkettőjük lelkét. Ez tulajdonképpen az első esemény volt, amely az ő viszonyukban történt; talán érezték — miudegyik a maga módján — hogy szakadás előtt állanak. Azért mind a ketten lehetőleg nagy ivben kerültek meg azt, amivel gondolatban tulajdonképpen foglalkoztak. Beszélgetésük kurtá, közömbös mondatokkal kezdődött, amelyek szagatogant kerül-

tek ki belőlük. De Madeleinek végre is meg kellett próbálni, hogy közelebb terelje Pert a dologhoz, azért megkérdezte, vajjon sok rákot fogott-e az elmúlt éjszaka.

— Huszonhetet — felelte Per.

Ez sem kevés nem volt, sem sok, ugy hogy erről többet beszégetni nem igen lehetett.

— Tegnap ugyancsak erősen evéztél... — mondotta aztán a leány és lehajította a fejét, mert érezte, hogy közelebb jutottak egymáshoz.

— Igen, persze... mert... mert egymagam voltam a bárkában, — dadogta Per.

Eszrevette rögön, hogy ostobán mondta azt, amit mondott, de nem tudott magán segíteni.

— Jobban szeretsz talán egyedül lenni a bárkában? — kérdezte Madeleine hirtelen és az arcába nézett.

De smint ott állt előtte a legény — az a hosszú, gyámoltalan ember, keservesen megzavarodva, töredelmesen, de mind a mellett érteljesen derekasan, akkor gyors szökéssel a nyakába ugrott, s kacagva is, szegyenkeve is ezt mondta:

— O, Perem, Perem!

Pernek sejtome sem volt arról, mit kell kezdeni egy asszonysemélylyel, aki a nyakán csúg, azért mindenképpőt egészen mozdulatlanul állott ottan. Lenézett a leány hosszú, fekete hajára és nyulánk derekára — végre reszketve a saját bátorságától is, sulyos karjával óvatosan átölelte.

Ezenközben a nádasba érkeztek, s Madeleine egyik legnagyobb domb mögött leült a meleg, száraz homokba. Per is leült és pedig melléje.

Ott ült Per és körülnézett; néha-néha oldalvást Madeleine-re siklott a pillantása, de mindig csak olyan határozatlanul. Látszott rajta, hogy fogalma sincs az egész helyzetről. Végre is olyan mulatságosnak tetszett a leány előtt, hogy ez nevetve állott fel és így szólt:

— Jőjj Per, szaladjunk!

Hol futottak, hol lépést mentek; a legény sulyos csizmái széles nyomokat hagyott a homokban, s mellettük az apró nő-cipők olyan furesáknak tetszettek, hogy megfordultak és kacagniok kellett. Mint a gyermekek, ugy játszótak és kacagtak, annélkül, hogy észrevették volna, hogy már felnőttek, s Pernek meg kellett ígérnie, hogy nem rágással többé dohányt. Es az öblös part hosszában, egészen a nagy üde tenger szélén, életük ünnepeit ülték a fiatal szivek, miközben a hullámverés apró halmocskákban és völgyecskékben gördült a partnak, amelyek szikráztak a tiszta napfényben.

A tüzfelügyelő éppen elkészült egy levéllel, amelyet a bányának írt. Egyike volt azoknak az ugalmas üzleti leveleknek, benne váltóblankettákkal. Sobasem tudta megtanulni, hova kell ezekre a kiálhatalan papirokra oda írni a nevet. De — és ez elég különös — a bányja mégis azt mondta mindig, hogy egészen jól csinálja, pedig Frigyes Keresztély az ilyen dolgokban rettentően pontos volt.

A levél végre elment s az öreg ur fellélegzett, amint ott állt az ablak mellett és kinézett a tengerre.

Egyszerre csak megpillantott két alakot, amelyek északnak a homokterületen át haladtak. Félig gondolatiba merülve a másik ablakhoz ment, s a nagy messzelátót csaknem gépiesen a két alakra irányította.

— Hm, — dünnyögte — hát itt vannak megint!

Hirtelen fölegyenesedett.

— Milyen kedves?... Azt kell hinnem, hogy megbolondult ez a leány!

A követségi titkár lehajolt megint a messzelátóhoz és eldobta a cigarettát. Igen, csakugyan!... az az ő saját Madeleineje volt, amott, „Városmányos Per“-nek a nyakán.

Most nagybugzón megtörlögte a messzelátó üvegét. Na lám!... Ott mentek szépen, becsületesen egymás mellett... Ott voltak a homoki nád közepében... Most egy nagy homokbucka mögé értek és eltűntek.

Nagy gondosan a homokbucka tulsó oldalára irányította a messzelátót és várt.

— Nos, nos? — mondotta türelmetlenül és újra törölgötte a messzelátót.

Még mindig nem kerültek elő.

Néhány pillanat mult el. A tüzfelügyelő egészen izgatott lett... Végre egy alakot látott elbukkanni és rögön rá egy másikat.

A messzelátó kitünően működött és az öreg gavallér olyan jól értette a helyzetet, mintha jó maga is ott ült volna a nádasban.

— Na... hát... semmi baj! — dörmögte — hanem elég baj lehetne még belőle. Éppen a legjobb ideje, hogy a városba menjen.

Ebédnél tébát így szólt:

— Tudod Madeleine, régideje beszélünk már arról, hogy egy időre Sandsgaardba menj és...

— O nem apa! — szakította félbe az öreg urat és nézett reá esedeklően.

— Mégis, mégis, gyermekem, itt az ideje... ugy vélem...

Ezuttal szokatlan határozottság volt a hangjában.

Madeleine most megsejtötte, hogy apja mindenről tud, és egyszerre megvillant előtte, hogy micsoda különös délelőtötöt töltött ő el voltaképpen.

Amikor így fönt ült az elegáns szobában, szemben az apjával, aki olyan finom és olyan tisztas volt, akkor egészen másképpen látta Pert, valamint az egész tengerpartot és mindazt ami hozzá tartozott. És a bátor vallomás helyett, amelyre begyakorolta magát, amikor hazafele jött, csak lesütötte a szemét és lángba borult az arca.

Ezzel a dolog el volt intézve. Madeleine örült, hogy apja nem törődött az ő zavarodottságával és a követségi titkár boldog volt, hogy nem kellett bővebben belemenni ebbe a kérdésbe. Mert az öreg urnak nem volt éppen erős oldala az ilyesféle.

Másnap ellenben ellovagolt a városba.

HARMADIK FEJEZET.

— Avoir — avant — avu — így... igen! avoir — avant — avu — helyes... helyes... fiam! — avoir — avant...

Az egész osztály most már tudta, hogy a tanító elkalandozott gondolataiban és az eszo nines ott a tárgyán. Hosszu lépésekkel és félig lehunyt szemmel jár föl és alá, néha hadonázva, közébe újra meg újra ezt az elgyötört segédigét ismételtetve.

Elöl a padokban vihogni kezdtek; a hátulsó padokban, ahol nem volt olyan nagy az érdeklődés a francia ígék iránt, azért nevettek, mert a többiek nevettek. De a szerencsétlen, akit éppen kihallgattak csupa aggodalom és remegés volt attól való féltében, hogy a tanító ur végre is észre fogja venni, hogy micsoda különös igerázást visz ő véghez.

Ez a szerencsétlen Garman Gabriel volt, a cég legkisebbik fia; hosszú, nyulánk fiu volt. Finom arcu, nagy orru és egyenes tartásu, lehetett vagy tizenöt-tizenhatéves.

Gabriel az osztály leghátso végében ült, ami nagy szégyen volt — legalább a tanítók szerint — mert neki megvoltak a maga hajlandóságai. Csudálatos, fonák egy fiu volt; némely tantárgyban — például a számtanban és részben a matematikában — egészen kitünő volt; de a legfontosabb tárgyakban — latinban és görögben — csaknem lehetetlenség volt őt előrevinni. Es Gabriel mégis a tanulásra szánták.

Mikor az általános derűtlenség mindenféle félig elfojtott hangokban tört ki, a tanító végül felocsudott mély álmodozásából. Mikor azonban megint a könyvhöz nyult, hogy tovább folytassa az egzaminálást, akkor a balsors ugy akarta, hogy még egyszer ismételve:

— Avoir — avant — avant?... —

Es kiegyenesedett.

— Avu, — folytatta Garman Gabriel habozva. — Avu... avu? — ordította a tanító a legmagasabb hangon. — Tehát még mindig nem tud az avoir-t ragozni? Ugyan mi is lesz te belőled?

— Kereskedő, — felelte Gabriel röviden.

— Micsoda! Feleselsz a tanítóddal? Majd megtanítalak! Hol van az osztálykönyv?

Es hosszú léptekkel sietett föl a katedrára, lehajolt az asztalra és ide-oda kolerázott a papirközött. Euben a pillanatban kinyílt a folyosó ajtaja és éppen nem iskolás fej kandikált be. Hosszu, amerikai kecskeszakállal, vörös orral és kék tengeri sapkában.

— Master Gabriel, — szólalt meg ez a fej a félig ittas emberek hangján. — Master Gabriel... itt vagy?... ah itt ülsz... poor boy!... pluj ördög és pokol... micsoda levegő!... Csak azért jöttem, hogy megmondjam neked, hogy gyere el a hajógyárhoz, ha kijössz az iskolából... most fogunk hozzá a padlózáshoz...

Tovább nem juthatott, mert a hosszalábu tanítót megpillantva, aki — egészen fölháborodva az iskolai béke eme megzavarása miatt — leszállt a katedráról, a kecskeszakállu fej elhallgatott és ezzel a jökevű kiáltással: „Uristen, micsoda madárjlesztő!“ — betette megint az ajtót.

Tulsok volt ez arra, hogy a fiatal népség el ne kacagja magát, s mivel éppen megszólalt a szolgáló csengője is, amely az óra végét jelentette, az egész osztály felpattant, a tanító pedig, a dühötli tajtékozva, az igazgatóhoz rohant panaszasra.

Gabriel, amilyen gyorsan csak lehetett, kieszelt az iskolából, hogy utoléje barátját, aki olyan gyalázatosan megzavarta az iskola békéjét. Csak hogy az már eltűnt; bizonyosan a városba ment, hogy erőt szedjen magába.

Tom Robson volt, a hajóépítőmester, így hitták, mióta hazajött Amerikából. Tulajdonképpen Robertsen Tamás volt a neve, amikor elkerült hazulról. Amerikában megváltoztatták a nevét, hát megtartotta ugy, ahogy kapta.

(Folytatása következik.)

Biztosító-társaságok.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Békai biztosító társaság, Békai élet- és járványbiztosító társaság, etc.

Vasmű- és gépgyár-részvények.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Elő- és gépgyár r.t., Danubius m. hajógyár r.t., etc.

Könyvnyomdai részvények.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Athenaeum, Franklin-Társulat, etc.

Különbféle vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Allat. wagenkölcsönöző r.t., Budapesti áll. villamosgyár r.t., etc.

Sorsjegyek.

Table with 2 columns: Lottery name and amount. Includes Bazilika-sorsjegy, Ugyanaz osztr. felülhölgyezéssel, etc.

Közlökedési vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Adriai m. tengerhaj. r.t., Budapesti közúti vaspályák, etc.

Pénzmenek.

Table with 2 columns: Currency type and amount. Includes Magyar vagy osztr. arany vert., Magyar vagy osztr. arany kör., etc.

Váltóárufolyamok.

Table with 2 columns: Location and exchange rate. Includes Amsterdam 3/4%, Brüssel 4%, London 3/4%, etc.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzlet árjegyzék-bizottság hivatalosán a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Hieremka: lucerna magyar 52.-00.- korona, vörös aprószemű 48.-61.- korona, vörös erdélyi ... korona, vörös búnsági ... korona, középszemű 54.-58.- korona, nagyszemű 57.-62.- korona, Disznózsír: budapesti 67.50-68.- korona, vidéki ... korona, Táblaszalonna: légezsárlott ... korona, városi 4 darabos 60.-60.50 korona, 3 darabos 62.-62.50 korona, füstölt ... korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.-17.50 korona, 120 darabos ... korona, 100 darabos 21.50-22.- korona, 85 darabos 23.60-24.- korona, szonalliszára, Szerbiai szokás szerinti minőség 16.-16.50 korona, 100 darabos 20.-20.50 korona, 85 darabos 22.50-23.- korona, Szilvaiv: sláviai 16.50-17.- korona, szerbiai 18.50-19.- korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

Az előzőszenen keletkezési hírek befolyása következtében, amelyek a háborút kikerülhetetlennek mondják, a nemzetközi papírok árfolyamában hanyatlás állott be. A helypiacon azonban meglehetősen szilárd irányzat tartotta magát. Élénk kereslet volt a vasérc-árakban. A pécsi bányák, prágai vasmű és cseh bánya továbbra is emelkedtek. Oyan hírek keringtek, mintha az pécsi bányacsoport új organizációt kapna. Länderbank-részvényekben Páris részére vásárlások történtek, mire e részvény árfolyama emelkedett. Élénk volt az érdeklődés a tegyergyár részvények iránt. Zárlatkor tartották magukat az emelkedett árak. A déli tözsden bányavértékekben ismét élénk volt a forgalom és az árak jelentékenyen emelkedtek. Prágai vasmű 1955.- cseh bánya 1310.- és brüxi, kőszénbánya 690.- emelkedett. Nemzetközi értékekben nyugodt volt a hangulat. Londonból a japán értékek hanyatlásának híre érkezett. Zárlat szilárd volt a német császár békés irány-

ban tartott beszéde híre. London alacsonyabb jegyzéseket jelentett. Magánkamalab 89%.

Bécs, január 2. (Magyar értekek számlata) 4 1/2%-os aranyjárdék 110.-, Tisza és meződi kölcsön-sorsjegy 184.- Magyar vasuti kölcsön ezüstenb. —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar eszaki-keleti és penzváltóbank 459.-, Rimamurányi vasműrészvény 502.25, Magyar koronajárdék 99.05 4 1/2%-os magyar földesim. kötvény 98.35, Magyar hitelbank részvény 773.-, Magyar nyeregményi költ. sorsjegy 2.8.-, Kassa osztrák vasut. részvény 809.-, Mányer keresk. bank 955.50, Magyar cukoripar 16.- Magyar Jézellégbank —, Adria —.

Bécs, január 2. (Osztrák értekek számlata) 4 1/2%-os papírjárdék 100.75, 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 120.50 18 1/2%-os sorsjegy 135.75, Osztrák hitelrészvény —, Anglo-osztrák bank —, Bécsi bankjegyzékek 525.-, Osztrák-magyar bank 1588.-, Déli vasút 86.-, Dunagőzhajózási részvény 873.-, Dohányrészvény 348.-, Csanzer és királyi arany 11.35, Nemzetbankváltó 117.25, 4 1/2%-os ezüst járdék 100.75-100.85, Osztrák koronajárdék 100.75, 1864-k. sorsjegy 268.-, Osztrák hitelméltó részvény 683.-, Unionbank 547.50, Osztrák Länderebank 424.25, Osztrák-magyar államvasút 672.-, Elhívólygi vasút 20.-, Alpeai bányarészvény 437.50, 20 irak. arany 19.05, Londoni váltóár 239.35 német irak. way Litt B. —, Bécsi irak. way Litt A. —, Lipót szén 318.-, Osztrák Lloyd 783.-, Török sorsjegyek 136.-, Az irányzat nyomott.

Bécs, január 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délszláv magányforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 679.25, Magyar hitelrészvény 772.50 Anglo-Osztrák bank 282.-, Bécsi bankjegyzékek 522.-, Union bank 547.50 Länderebank 143.50 Osztrák-magyar államvasut részvény 667.25, Déli vasut 83.-, Elhívólygi vasut 420.-, Eszaki vasut részvény —, Dohányrészvény 434.-, Rimamurányi vasut 100.65 Alpeai bányarészvény 99.-, Mátyás járdék 136.25, Magyar koronajárdék 98.75, Török sorsjegyek 137.25, Német bíróiudami mára 117.20-117.22, Napcoondr 19.04

Külföldi értéktözsde.

Berlin, január 2. (Lélekész tudósítói). A keletészeti kérdésben érkezett jelentés alapján a tözsdehéti tartózkodóknak nyit. a városliget közli közösen német értékekben, Midon azind Londonból nagyban csökkent japán értékek jelentenek, amikdők téren egyenlőre még észlehető. Német értékek elég ellenálló. Csütörtökönöz képest a vert érték két 1/2 és 3/4%-kal estek. Orosz bank külkereskedeleme 3/4%-ot vesztett. A tözsdehéti második felében politkaiing csend állott be. Jpári értékek javultak, kínai papírok 1/2%-kal, orosz bank 1/4%-kal javultak. Londonra zárlat 20, kínaiak 38%-a, a pénzvizonyok zárlatuk. Magánkezámoltási kamatab 2/8.

Berlin, január 2. (Zárlat) 4 1/2%-os papírjárdék —, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék —, Elhívólygi vasut —, Magyar koronajárdék 99.25, Osztrák-magyar államvasut 144.-, Kassa-dorobergi vasut —, Bécsi váltóár 85.25, Magyar vasuti beruházási kölcsön —, Alpeai bányarészvény —, Divonito-Commandit 195.10, Altalános vilámmossági Buison 220.25, Geleznkirüeni 218.75, Laura-kohó 238.75 4 1/2%-os ezüstjárdék 100.80 4 1/2%-os magyar arany járdék 100.50, Osztrák hitelrészvény 215.25, Déli vasut 16.40, Károly-Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.-, 4 1/2%-os új orosz kölcsön 90.-, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 103.90, Magyar hitelbank —, Dynamit Trusit 163.50, Haroeni 206.30, Az irányzat gyenge.

Berlin, január 2. (A Budapesti Napló tudósítójának hírvirata). Esz. forgalom: 4 1/2%-os magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék 99.20, Osztrák hitelrészvény 214.25, Osztrák-magyar államvasut 143.50 Déli vasut 16.35, Eszaki vasut 216.-, albavólygi vasut —, Orosz bankjegyek középénz —, Busentierhaus —, Orosz bankjegy —, (Ultimo) Lombard —. Frankfurt, január 2. (Zárlat) 4 1/2%-os papírjárdék 100.80, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.75, 4 1/2%-os magyar aranyjárdék 100.65, Osztrák hitelrészvény 215.-, Osztrák-magyar államvasut 144.10, Eszaki vasut vasut —, Rustiehradi vasut 255.-, Londoni váltóár 204.20, Bécsi bankjegyzékek 523.50, Vilamos részvény 142.- 3 1/2%-os magyar aranykölcsön 86.30, 4 1/2%-os ezüstjárdék —, Osztrák koronajárdék 101.30, Magyar koronajárdék 99.20, Osztrák-magyar bank 113.80, Deb vasut részvény 16.35, Elhívólygi vasut —, Bécsi váltóár 81.25, Párisi váltóár 812.-, Unio banrészvény 137.-, Alpeai bányarészvény 216.-, Az irányzat gyenge.

UTMUTATO.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Bevezített részvényeikre 10 millió korona. Élnek: Tólay Lajos, vezérigazgató; Bunka Gyula. Központ: VI. Andrássy-ú. 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjáték főosztású helye IV. Ferenciek-tere 4. Készülődétek: IV. Károly-körút 18.; IV. Ferenciek-tere 4. Irányító-utasok: VII. Károly-utca 57.; VIII. József-körút 2.; Ullőiút 6. sz.

Első Leány kibazasítási Egylet m. sz. gyermek- és életbiztosító intézet Budapest, VI. ker., Teréz-körút 40-42. Alapított 1863. Legelőnyösebb díj-ábrázolt gyermek- és mindenemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. Tartaléka: 10,000,000 korona. Eddig kiiz-tott biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány: 48,000,000 korona.

Időjelzés.

As Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Január 2. —

Table titled 'Állomások' showing weather data for various locations. Columns include location, temperature, wind, etc.

Jelek magyarázata: K. = kelet, Ny. = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, @ = eső, * = hó, = köd, < = zivatar.

Hazánkban erősebb fagyok csupán a keleti részekben voltak, csapadék pedig a délnyugati és déli megyékben esett. Északon új maximum feljött és Anglia felől mély depresszió közeledik a kontinens felé. Európa időjárása száraz jellegű és a hőmérséklet alig változott. Kültetés: Lényegtelen hőváltozás és elvívte csapadék várható.

Vizállás.

Table showing water levels (Vizállás) for various locations like Inn, Duna, Móra, etc.

Advertisement for 'Budapesti Napló' featuring 'Apró hirdetéseket' and 'Előfizetéseket'. Includes contact information for Adler Leona, Lipót-körút, and other publishers.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 2. A sertésmezt irányzata: csöndes. A Hízott sertések ára: I. A Magyar első szendű. Oreg néhéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban 116-118 néhéz. Oreg közep (páronkint 200-340 kilogramm terjedő súlyban) — állérp. Fiait néhéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 122-124 néhéz. Fiait közep (páronkint 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 122-124 néh.

Idég. Fialat könyv (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (párónkint 280 kilogramm feleli sulyban) — fillérig. Közép (párónkint 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könyv (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm feleli sulyban) — fillérig. Közép (párónkint 240—320 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könyv (párónkint 250 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. IV. Romániai eredeti (Stacht): Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. Könyv (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (párónkint 290 kilogramm feleli sulyban) 120 — 121 fillérig. Közép (párónkint 240—290 kilogramm terjedő sulyban) 110 — 120 fillérig. Könyv (párónkint 240 kilogramm terjedő sulyban) 118 — 119 fillérig.

Szerkesztés: 1903. december 31. napján volt készlet 23.907 darab. — 1903. január 1. napján felhajtott 210 darab. — 1903. január 1. napján eszálított 132 darab. 1903. január hó 2. napjára maradt készletben 23.986 darab.

Napirend.

Helyi: Vasárnap, január 3. — Római katolikus: Genovára. — Protestáns: Genovára. — Görög-ország: (december 21.) Jub. sz. v. — Zsidó: Tebeth 15. — Nap kel:

8 óra 33. perckor. — Nyugszik: 4 óra 2 perckor. — Hold kel: 4 óra 55 perckor délután. — Nyugszik: 7 óra 8 perckor reggel. — Holdfelte 6 óra 47 perckor reggel.
A pénzügyminiszter tegnap délelőtt 11 órakor. Az Országháza megtekinthető 11 órától 1-ig. Téli kiállítás a Múzeumokban nyitva 9 órától 4 óráig. 1-ig 1 koronáért, 4 óráig 40 fillér díj mellett.
Nemesi Szalon téli tárlata nyitva egész nap. Belépődíj 50 fillér.
Szertartás-kiállítás a régi képviselőházban, nyitva este 8 óráig. Belépődíj 60 fillér.
Könyves Kálmán-társaság képképzésére Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul.
Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.
Térképészeti gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 8—12-ig.
Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9-10 1 óráig.
A földtani intézet múzeuma a Stefánia-uton nyitva délelőtt 10 órától 1-ig. Belépődíj 1 K.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és d. u. 3—8-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.
Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.
Az aquincumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. O-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekű vasút a Pálffy-térről.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—11 óráig. Mentőegyesület helyisége a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.
A fűvelési könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.
Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakosztály, tudakozó-osztálya és közeli miniatúra V. kerület Vác-körút 22. szám alatt. Hivatásos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelmi-orientált gyűjtemény, továbbá hazai-ipari kiállítás (melyben az üzleti-élettel kapcsolatos tárgyak is szerepelnek) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A kiállítás kiegészítését központi igazgatósága (Magyar kereskedelmi részvenntársaság) V., Vác-körút 32. szám alatt.

GUMMI és HALHÓLYAG,
valódi francia, tiszta anyag 1, 2, 4, 6, 10 K. sm. ritkított vastag 10 k. 7, 10, 14 K. Gyűjtemény urak részére, 25 db sok újdonságokkal 8 K. Négy órára "Pessarium oculi-vim" Dr. Earlet szerinti 3 K. Újdonság! minak árjegyzékkel 60 fillér.
M. Müller & Cie. Bécs, I., Wallnerstrasse 12.

ŐS-BUDA VÁRA
1904. Villanyvárossá mesésen átalakítva! 1904.
A székes-főváros e páratlan szépségű, legnagyobb s európai hírv nyári mulatóhelyén, mely nemzetközi szabadalmak kiállításával lesz kibővíve, az 1904. évi nyári idényre bérbe adandó 2 nagy vendéglő, 2 nagy kávéház, pezsgőpavilon, egy halászház, dohánytársaság, valamint több kisebb-nagyobb elarusító-, látványossági-, jövedel-helyiség és egy teljesen berendezett Quisisana automata-buffet. Akik bérelni szándékoznak, naponta d. u. 2—4 óra között Ős-Budrvarában az igazgatósági irodában, vagy a városi irodában Andrassy-ut 17. sz. alatt lévő könyvtárházban értekezhetnek. — Telefon-szám: 449.

Gasmaschine Fabrik A. G. cég Ambergben az 1976. számú és „Lovogó- és szénkönyv-gőzök egyenletes keverékének előállítására szolgáló eljárás és készülék”
cimű magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából beföldi gyárokkal összerkötötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyeket ad.
Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálnak:
Dr. Szilasi és Bernauer
hítes szabadalmi ügyvivők
Budapest, VII. Kerepesi-ut 32. szám.

A világhírű Schöberl-ágy.
Magyar szabadalom 3011. szám.
Ejtel ágy. Nappal 1 szék.
Mindon háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy közmozdulattal a legelőkeltebb rugalmas matracoságyra változtható át a legnehezebb és legnagyobb személyek számára is, onnélfogva minden jobb családnl kedvelt, sőt nélkülözhetetlen. 26 év óta sok ezer van használatban, mert a jó kivés a tudó szabad lélekzést előmozdítja.
A Schöberl-ágy ára a kivétel szerint 26, 36 frt és följebb. Székülendés a világ minden részébe Schöberl főbért udvari szállító, es. és kir. szab. gyára által Budapestben, Haris-bazár. Árjegyzék kívánatra. Gyök a t. c. közltséget Schöberl-ágyunk érteketlen utánzóitól.

Butor
csak jó minőségű filészobá, kredenc, szőnyegdívany, asztal, esék, íróasztal, könyvszekrény, ural fotelék, ottoman, szalonberendezés, tükör, egy országos is, nagyon elegáns, eladás nagyban es kősztyben. Vidékregondosan esomagya, biztosítva. Csak VI. Tervező-körút 40. szám Steiberger Nanc butoriparoznál.
A FESTŐ-MŰVÉSZET REMEKEI

Sz. Rókuskerékben 130 eszt közül 129 eszben teljes 576 gyulást erdeiménye zok. — Értéketek óta nagy sikerrel használták esz és könyvnyv ellen a
REPARATOR.
Nagy áveg 2 korona. Kis áveg 1 korona. Övakközök utánzóitól. — 1500 kár: Budapest, VIII., Kálvin-ut. Kapható a gyogy szerzőházban.

Biztos gyógyulást keresőknek kik bármily nemi betegségben szenvednek
mint húgyes és hólyagbajok, húgyvesztékületek, vésélet savarak, ejseli macrólisok, esek és bujakóros bájnalmak (syphilis) az önterítés utóbaiként fellépő idegbajok, korai fertőző elgyengülés, bármily hólyagbajok, ut. nézők lefolyása, mely bajok alapos, gyors es gyökéres gyógyítására, szigoruan tudományos es lelkiismeretes gyogyomjánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai Antal
v. es. és kir. osztály főorvos országos hírv és leg-egőbb 30 éve fennálló rendelő-intézet
Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.
Rendelő naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idélti húgyes és hólyagbajok vizsgálatá villamos húgyösszetörő-egységvel
Vidékli levelekre kimerítő választ és szakzsűri láni eszt nyernek, gyogyozásról gondoskodva lesz. Titok tartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Kwizda Ferenc János
cs. és kir. anstr.-magy. rom. kir. és bolg. fejed. udvari szállító
ker. gyogyserész Kornenburg, Bécs mellett.
KWIZDA FLUID
Kigyóvédjeggyel (Fouristatfluid)
Kwizda készvényfűlőja rígen bevált diat kozmetikus szer (bedörözés) es emberit test izának és izmainak erőfeszésre és edzésre. Erősítés és eromegültés céljából eredményesül használák az ócska kouristák, koróiparok és lovások nagybaj toúrak után. Nagy áveg ára K. 2. — Kis áveg ára K. 1.20. Az ócska gyogyserész háztartáson. Képes árjegyzék ingyen es bérmentve. Főraktár: Török József gyogyserészár Budapest Király-utca 12. és Andrassy-ut 30. szám.

Világhírű klasszikus festmény remek kivittél színnyomatú gyűjteménye.
A bevezetést írta Dr. TÉREY GÁBOR a szépművészeti múzeum igazgató óre
120 színnyórú szines kép
A régi mesterek legbárebb alkotásainak gyűjteménye. Ez a gyűjtemény mindenkinek szolgálatot tesz, aki szereti a művészetet. Minden kép kartonra van illesztve, úgy, hogy a képek korotb kéve, falra felfüggesztve, díszes házi képtár alkotnak. Hat sorozatra oszták a gyűjtemény. Ház-ház pompás reprodukció egy egy sorozatot alkot es díszes tokban kapható. Minden sorozat jeles magyarással zattal van ellátva.

PAPIER WLINSKI
Több mint 30 esztendeje eszabatosan szer, hogy a mell bántalmait, náthát, arafájást, szommatitiszt, must, tagszagkátat a leggyorsabb módon gyogyítsuk. Tessék a Wlinski nevet kérni.
Paris, 31 Rue de Seine, Paris.
Kapható Budapeston Török Józsefnél.

Polgár Sándor
m. kir. szab. nyert orvos mű- és kőszterem
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 50.
Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányú orvos- sebészeti es betegápolási tárgyakban.
Saját gyártmányú, m. k. szabadalmaz Polgár-féle **sérvkötő,** heakító, górcsór elleni gumihariganya, orthopédiai készületek, málábak és eszek eszt.
Valódi francia különlegesek F. Bergerand fil. páriai gyártók.
Bár Rézentes képes árjegyzék ingyen es bérmentve.

Titkos betegségek szakorvosa
gyanánt, gyors, alapos es kényelmes módon biztos gyogyulást kívánó szenvedőknek, 30 éves korból es magyankorai tapasztalásainál fogva legjobban ajánlód.
Dr. CZINCZAR J.
egyetem. orvosandor gyogyit férfiaknál es nőknél foglalkozást zavar nélküli mindennemű bármily régi kezelet
Nemi betegségeket úgy mint húgyesfolyást, hólyag- és véséleti bajokat, bujakóros sebeket, syphilist, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb bórbetegségeket es szépséghibákat, továbbá
Nemi gyengeségi állapotokat (impotentia) meglopó biztos eredménynyel gyorsan es legjobb módon.
Rendelő-intézet Bpest, VII. Károly-körút 5. (Dob-utca sarkán.)
I. em., bejárat a lépcsőházból
Rendel: Naponta délelőtti 10—4 és este 6—8 óráig
Külön váróterem. Híres helyt tisztelőitől, levelekre kimerítően választ. Kívánatra 579 gyogyserészről is gondoskodik.

A hat sorozat ára **240** kor.
Egy-egy sorozat **40** kor.
A festőművészet remekei részletezettésre is megrendelhető.
A képek jegyzékét kívánatra készséggel megküldjük.
Kaphatók minden könyvkereskedésben es a kiadónál
LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIAD) cs. és k. udv. könyvkereskedésben
BUDAPEST
VI., Andrassy-ut 21. sz.

Férfi és Női Nemi Betegségeket ugyszintén **Vér-, bőr- és idegbajokat, bujakort (syphilis), valamint férfigyengeséget** (impotentia) **rendelő intézetében**
gyogyit biztos sikerrel a legelővidebb idő alatt, foglalkozásti zavar nélküli, 36 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyogyiszerrel! Alálálatosan elismert szakorvos
Dr. KAJDACSY
v. es. és kir. ezredorvos es kórházi főorvos
Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz.
Klotild-palota (I. emelet).
Rendel 9—4-ig, este 7—8-ig.
Levelekre díjmentesen választ, gyogyiszeréről gondoskodik.
E napokban hagyta el a sajtót: **„Bizalmas Barát”**
cimű könyvecské, mely mindennemű fér- és női nemi-bajokban kelő útmutatással szolgál. Kapható a szerzőnél: (Dr. Kajdacsy József). Ára csak 1 kor. Vidékli megrendelések 20 fillérről drágábbak.
FERFIK ÉS NŐKNEK
legmakacsabb bérny és idélti folyásoknál befookoskodás nélkül a legbárebb gyogyiszernek a „Sanid labdacok” bizonysíták. Egy doboz 100 labdac tartalommal és pontos használati utasítással 3 korona. Vidékli utánvértel mellélti dráketlen küld. „Magyar Király” gyogyiszerár Budapest, V., Markó-utca 3. sz. (Erzsébet-tér sark).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1904. január hó 3-án.

Hoffmann meséi.

Fantasztikus opera 3 felvonásban, egy elő- és utójátékkal. Zenéjét szerz. Offenbach Jakab. Szövegét írta Barbier Gyula. Fordította dr. Váradi Antal, Fáy J. Béla és dr. Radó Antal.

Személyek:

Olympia	Koppány	Kornai
Giulietta	Dapperotto	Miracle
Antonia	Miracle	Mihályi
Miklós	Gábor	Slemil
Spalanzani	Hegedüs	Cochonille
Crespel	Várady	Pitti-biancio
Luther	Ney B.	Ferenc
Hermann	Szemere	Nathanel
Hoffmann	Pickler	Az anya hangja Berts

Kézlete 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1904. január hó 8-án.

Délután 1/3 órákor mérsékelt helyárakkal.

Rosenkranz és Gildenstein.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta Klapp Mihály. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

Liebenstein	Gyenes	Kienbornné	Lendrayné
Ernö	Náday B.	Clarisse	Nagy Ibolya
Rosenkranz	Náday	Düring	Gabányi

Este

Sütélség.

Színmű 4 felvonásban. Irta Rutkai György.

Személyek:

Váry Kálmán	Szacsavay	Istványné	Jászai M.
Clementine	Hölvey	Istvány Lajos	Császár
Emma	P. Márkus	Bognár	Rózsahegy
Andor	Dezso	Veres	Mészáros
Rudas József	Gabányi	Vértesné	Vizvárté
Vera	D. Ligeti	Róza	Verő
Erdős László	ayenes	Mici	Paulay E.
Istvány G.	Gál	Franci	Batizfalvi

Kézlete 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1904. január hó 8-án.

Délután 3 órákor mérsékelt helyárakkal:

Az aranyhid.

Böhözt 3 felvonásban. Irta Gréscac és Croisset. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Garlandos	Góth	Rosalie	Fábián
Pienaimé	Hegedüs	Victoire	Kocsisovszky
aqueleine	Varsányi	Baptistin	Bárdi
Heléne	Gazsi	Planchet	Halász

Este

A csodagyermek.

Böhözt 3 felvonásban. Irta Gavault és Charvay. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Elise	Varsányi	Paradeux	Fenyvesi
Georges	Góth	Iró	Tanay
Croche	Hegedüs	Lansquet	Venerei
Berthe	Haraszthy	Hernani	Tapolczai
Langrune-né	Gazsi M.	Marguerite	Kész

Kézlete 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1904. január hó 3-án.

Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyárakkal:

Blaha Luiza asszony vendégléptével.

Menyecskek.

Három egyfelvonásos népszínmű. Irta Verő György.

I. A bíróné.

A bíró	Kiss M.	A kisbíró	Ujvári
A bíróné	Blaha	Bence	Horváth
1. Esküdt	Nyárai	Egy legény	Szirmai
2. Esküdt	Kovács	Egy leány	Nagy M.

II. Mária elmen.

Józsa Mátyas	Szabó	Rákel	Blaha
Órsz	Siposné	Matyóka	Dezsofi
Ferkó	Szirmai	Márton bácsi	Sziágyi
Mariika	Batizfalvi	Plebános	Horváth

III. A menyország.

Tibor András	Kiss M.	Bózsika	Batizfalvi
Agnes	Balázs	Zsuzsa	Blaha
Gyuri	Szirmai	Juli	Szentmiklósy
Bandi	Pintér	Togyi	Kovács M.

Este

Rip van Winkle

Regényes nagy operetta 4 felvonásban. Irta Meilhac, Gille és Ferné. Fordították Evva Lajos és Fáy J. Béla. Zenéjét szerzte Planquette Robert.

Személyek:

Derick	Solymosi	Lisbeth	Rédey
Adrien	Magda	Pickly	Szerdahelyi
Van der Bilt	Kovács M.	Jacinthe	Harmath
Nick	Ujvári	Hudson	Ircay
Katrina	Kápolnai	Szellem	Kenedich
Rip van Winkle	Raskó	Törpe	Dezsofi

Kézlete 7 1/2 órákor.

FOVAROSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.

Ma 2 nagy ünnepi előadás

d. u. 4 és esti 9 órákor. Délután fel helyárak.

Egészen új varieté-műsor.

Vénusz a földön

Lincke nagy operette

Hirtelen harag

a Tarka Színház tulajdonsága stb. stb.

A télközben reggeli 5 óráig Vasár-Ejék előadások hangversenyes.

Pénteken, január 15-én, a Royalban

Carreno

Teresa zongoraművésznő hangversenye. Jegyek kizárólag Mery Bolánál, Andrássy-ut 12. TELEFON.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szállítója

Budapest, VI., Király-utca 44/5. sz.

Ajánlja a legújabb valdói olasz, francia, angol, német és magyar műhegedűket, gordonkák és vonókban, legjobb hegedű-alakú tokok szolid, finom kivitelben. Gyanták, Allartok, hangjegyállványok a legelőszérűbb formában.

Quintilisza és tartós hangversenyhurok, melyeket a legnagyobb művészek, mint: Hubay, Burmeister, Grünfeld, Arányi, Geyer Steff, Vecsey, Földes, Bürger tanár urak hangversenyeken használnak előszeretettel.

Specialista:

vonós-hangszerek készítése és javításában.

Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűbe által sokkal jobb, erősebb, szebb és kölcsönösebb hangja készíthető, mint az egyszerűen készített. Régi hangszerek vétele és újítás a legmagasabb frásig. Képes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

PÁRISI és BÉCSI színházi és bál nőruhák

minden színben, legnagyobb uraságtól, igen keveset használva, a választékban kaphatók:

özv. Tannenbaum Lina, VII., Kerepesi-ut 6. II. em. 11.

Szepességi len-ipari WEIN KAROLY és TSAL

vászon- és asztalnemű-gyárosok - Budapesti főraktár: IV., Kormánhegy utcába 8. (Harris-bazárépület). 7 jánlja hírneves szepességi vászon, asztalnemű, törülköző, mába vágó gyártmányait. Minden darab gyárainkból származó árut ezen védjeggyel látjuk el.

ESTÉNKINT

BUDAPEST KÁVÉHÁZ

Andrássy-ut 27. világhírű kávévari zene-kar hangversenyes.

BABARY DEZSO

feltűnést követő szolista vezetőse alatt.

Pontos és legjobb ÓRÁK

5 évi jótállás mélt.

Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszeres, evőeszközök részleltetésére is.

Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok - Árjegyzék 2000 rajszal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás

Budapest, Erzsébet-körnt 29. szám.

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE

értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre

(visszatérítendő tevékenységű kisebb részletekben is), bármily összegben, igen olcsón ad

Kőváry Armin bank és váltóüzlete, osztályvezető főosztály IV. Ferenciek-tere 9. Gróf Csáry-palota.

5 koronáért

külök 4/5 ktló (kb. 50 db) kiváló megérdemelt finom, enyhe, pipere-szappant

róza, lilomtel, orgona, ibolya, rezeda, jászmin és szépen ésszerválgatva. A szappanok megkülönböztetésénél és utánvételei küldi:

Kann Ignác Wien. II., Lillienbrunn 17.

A kaliforniai hajnövesztőgumó "IPE"

szennedő hajnövesztő szer, amelyen Európában még soha sem volt. Minden gyermek képes egy csomag „Ipe-gumó” két liter „Ipe-hajvíz” készíteni, amelynek óriási hatása ont is megiepi. Már az első mosás után háromszor oly dúsz lesz a haja, mint azelőtt volt. Haja sohasem eszik meg. A kopra rögtön elűnik. Minden világrészben 1 nagy csomag „Ipe-gumó” 2 forintért küldünk. Egy fél csomag pedig 1 forintért. (Az országok levéltábláiban vagy utánvéttel való beküldése ellenében). Saját érdekében áll egy ly csomag „Ipe-gumó” rögtön megrendelni. Ezekről kész „Ipe-hajvíz” is küldünk szét levegekben, nagyság szerint 2 ft 50., vagy 1 ft 50. k. árt. Tegye el ezt a hirdetést, mert ritkán fog ismétlenni.

Szétküldés naponta a pénz beküldése ellenében (levéltábláiban is) vagy utánvéttel csakis az

Az „OJA” első amerikai parfümeria palotában Bécs I., Petersplatz 11. szám.

Budapesten kapható a következő gyógyszertárakban: Turók József, Király-utca, Dr. Egger Leo, Váci-körút, Dr. Budal Emil, Váci-utca 34., Korona-gyógyszertár, Kálvini-tér. Drogeriákban: Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Molnár és Moser, Koronahégy-utca, Dezsény Frigyes, Marokkai-utca 2., Lengyel J. Baross-tér 22., Gara és Rath, József-körút 78., Siera Zsigmond, Váci-körút 42., Utasi Ferenc, Andrássy-ut 35. továbbá: Kerék Tódor, Szervita-tér és Marokkai-utca, Stettner J. Marokkai-utca, Lukovits Ferenc, Nagymező-utca 2., Pick Ottó, Király-utca 20.

Kérvisselő Magyarország részére: **Holovich Dezső**, Budapest, V. József-lér 9.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Uránia színház
Hétfő	Rabszolgák	Az egér	A csodagyermek	Vándorlogény	Doktor kis szony	Makrancos hölgyek	Modern asszony
Kedd	Rabszolgák	Józi	Katalin	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Modern asszony	
Szerda	Fedora	A teknősbéka	Rip van Winkle	A drótostól	Makrancos hölgyek	Berliai ót	
Csütörtök	Rabszolgák	Józi	A tót leány	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Aranyvírág	
Péntek	Megjött a papa	Józi	Menyecskek	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Modern asszony	
Szombat	Messziás	Józi	Ezüst papucs	Doktor kisasszony	Makrancos hölgyek	Modern asszony	
d. n. Vasárnap este	A proletárok	Ocsay brigadéros	Kurucfurfang	Doktor kisasszonyok	Makrancos hölgyek	Az éjjeli nap országá	
	Monna Vanna	Józi	Ezüst papucs	Doktor kisasszonyok	Makrancos hölgyek	Modern asszony	

